

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUAŽIAVIMAS

Amerikos lietuvių tarybos 57-ojo suvažiavimo dalyviai
J. Tamulaičio nuotr.

Amerikos lietuvių tarybos (ALT) 57-asis suvažiavimas, įvykęs spalio 25 d., į Čikagą sutraukė atstovus iš įvairių JAV vietovių. Buvo aptarti praėjusių metų veiklos rezultatai ir numatytos naujos perspektyvos tolimesnei veiklai. Šiais metais, kaip niekad, ALT nariai labai gausiai ir aktyviai dalyvavo suvažiavime.

Nuskambėjus Amerikos ir Lietuvos himnams, ALT pirmininkas prof. dr. Jonas A. Račkauskas pasveikino visus susirinkusius. Tylos minute pagerbti mirusieji, aptarta darbotvarkė. Savo įžanginiame žodyje ALT pirmininkas pabrėžė, kokią svarbią reikšmę ALT turėjo praeityje, kai po Antrojo pasaulinio karo Lietuvos išeiviai ieškojo prieglobsčio JAV-ose ir visame šurprios nežinios laikotarpyje. Vėliau reikėjo pasauliui pasakyti, kokias nežmoniškas gyvenimo sąlygas sudarė totalitarinis sovietinis režimas. Tai tikrai nepailstancios organizacijos nepakartojamas ir nepamirštamas žygdarbis.

Toje dvasioje dirbama ir šiandien. Nors Lietuva ir nepriklausoma, tačiau jai ir kitoms Baltijos valstybėms iškyla nauji, gyvybiškai svarbūs klausimai. Vienas jų – stojimas į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO). Šiam tikslui įgyvendinti ALT sudarė ilgalaikę veiklos programą,

kad būtų sistemingai įtakojami aukšti JAV valdžios pareigūnai, teikiama visapusiška informacija apie Lietuvos apsisprendimą ir pasirengimą tapti NATO nare.

ALT pirmininkas dr. J. Račkauskas savo pranešime išsamiai išanalizavo jos nuveiktą darbą, padėkojo valdybos nariams už nuolatinę paramą ir sklandų bendradarbiavimą. Ypač buvo minimas ALT atstovo Vašingtone Algirdo Rimo nuosirdus ir pasiaukojamas darbas Lietuvos labui. Suvažiavime labai atidžiai išklaustas ir jo pranešimas. Jame A. J. Rimas pabrėžė, kokią svarbų vaidmenį ALT suvaidino, priimant Lietuvos Seimo pirmininką V. Landsbergį. Dr. J. Račkausko iniciatyva buvo parengta puiki programa Seimo pirmininko įvaizdžiui JAV sukurti. Nors šis projektas neišvengė kai kurių trukdymų ir nesklandumų, tačiau V. Landsbergio kalbos JAV spaudoje buvo labai palankiai vertinamos.

A. Rimas pripažino, kad ALT nebuvo vienintelė organizacija, kuri Lietuvos įvaizdį formuoja JAV valdžios sluoksniuose. Pranešėjas geru žodžiu minėjo JAV Lietuvių bendruomenę ir kitas baltiečių grupes, kurios nuosirdžiai dirbo, rengdamos dokumentus, ruošdamos įvairią medžiagą Kongreso nariams. Tik visų baltiečių organiza-

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos nariai ALT seime (iš kairės): p. Plūra, E. Bartkus, A. Mažeika, T. Blinstrubas ir kt.
Z. Degučio nuotr.

cijų dėka šiuo metu Kongrese, po Izraelio, didžiausio dėmesio susilaukė Baltijos valstybės.

Ateityje ALT paskirtis bus ir toliau supažindinti JAV įtakingus sluoksnius su Amerikos lietuvių siekais saugoti atgautą Lietuvos nepriklausomybę, padėti jai pereiti prie laisvosios rinkos ekonomikos, padėti Lietuvai gauti iš JAV ir kitų Vakarų šalių techninę bei finansinę paramą.

Nustatydama savo politinės veiklos kryptis ALT, dr. J. Račkausko iniciatyva, pla-

nuoja surengti pagrindinių Amerikos lietuvių politinių veikėjų konferenciją, kurioje bus detalios apsvastyta veiklos organizacinė paskirtis ir struktūra bei tarpusavio santykiai su kitomis Amerikos lietuvių ir baltiečių organizacijomis. Be to, ALT iškėlė ir kitą uždavinį: kaip į savo veiklą pritraukti jaunus, ini-

ciatyvius, neseniai atvykusius lietuvius.

Suvažiavimas baigėsi šventine vakariene, kurioje buvo aptarinėjami iškelti klausimai, pranešimai, prisiminta ALT istorija. Visi dalyviai po suvažiavimo skirstėsi patenkinti ir dar tvirčiau nusiteikę tęsti darbą.

Algimantas Šventickas

Šiame numeryje:

- A. Pužauskas apie naujas S. Hussein išdaigas – 2 psl.
- J. Žygas apie valstybės gynybą – 3 psl.
- L. Milčius – Prezidento rinkimų tema – 4 psl.
- Petro Pilkos poezija – 6 psl.

Girdėta iš Vilniaus

• **NEGALIOS IKI ISTORINĖS KOVO 11-OSIOS PRIIMTI ĮSTATYMAI.** Nuo kitų metų sausio 1 d. neteks galios įstatymai, kiti teisės aktai, priimti iki 1990 metų kovo 11 d. Išimtį sudarys tie, kurių galiojimas iki 2000 m. sausio 1 d. bus laikinai pratęstas atskiru įstatymu. Iki šių metų gruodžio 10 d. Vyriausybė turėtų pateikti Seimui įstatymo projektą su sąrašu įstatymų, kurių galiojimą siūloma laikinai pratęsti iki 2000 sausio 1 d.

• **APDOVANOJIMAS.** Prezidentas Algirdas Brazauskas lapkričio 14 d. dekretu apdovanojo Lenkijos Konstitucinio tribunolo prezidentą Andrzej Zoll Didžiojo Lietuvos Kuni-
gaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu. Apdovanojimas bus įteiktas Varšuvoje. Apie apdovanojimo motyvus nepranešta.

• **ĮREGISTRUOTI KANDIDATAI.** Vyriausioji rinkimų komisija kandidatais į prezidentus vienbalsiai įregistravo teisininką Artūrą Paulauską, gamtosaugininką Valdą Adamkų, Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį bei parlamentarą Vytenį Andriukaitį. Komisija, baigusi tikrinti jų pateiktus rinkėjų parašų rinkimo lapus nustatė, jog jiems pavyko surinkti daugiau nei po 20 tūkst. parašų. Registruotiems kandidatams į prezidentus bus leista Taupomajame banke atidaryti specialias rinkimų sąskaitas, bus išduoti kandidato pažymėjimai, skirta apsauga ir suteiktas neliečiamybės statusas.

• **AMBASADORIAI ĮTEIKIA SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS.** Prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė Slovėnijos ambasadorės Lietuvai Dragoljubos Benčinos ir Australijos ambasadorės Lietuvai Judith Pead skiriamuosius raštus.

Naujasis Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Šakalauskas savo skiriamuosius raštus lapkričio 12 dieną įteikė Jungtinių Valstijų Prezidentui Bill Clinton. Lietuvos misijos NATO vadovas ambasadorius Linas Linkevičius Briuselyje skiriamuosius raštus įteikė NATO generaliniam sekretoriui Chavjerui Solanai (Javier Solana).

• **SVARSTOMAS KITŲ METŲ BIUDŽETAS.** Beveik visi Seimo komitetai prašo 1998 m. smarkiai padidinti skiriamas lėšas jų globojamoms ministerijoms bei žinyboms. Jeigu būtų atsižvelgta į visus pageidavimus, kitų metų biudžetas turėtų padidėti 1 milijardu litų. Kitais metais numatomos biudžeto pajamos - apie 9 milijardus 200 milijonų litų - bus 15,3 proc. didesnės už planuojamas faktines šių metų biudžeto pajamas. Viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai Vyriausybė kitais metais siūlo skirti 1 milijardą 196 milijonus litų.

• **KIEK TIKRINTOJŲ REIKIA?** Ūkio ministerija ketina "skelbti karą" tikrintojams. Taip Lietuvos pramoninkų konfederacijos posėdyje pareiškė ūkio viceministras Antanas Bartulis. Jis patikino, kad jam, kaip buvusiam verslininkui, yra žinoma, kaip savavaliauja įvairioms institucijoms atstovaujantys tikrintojai, kaip jie trukdo dirbti įmonėms. Lietuvoje iš viso yra per 30 valstybinių institucijų, kurios gali bet kada pasiųsti savo valdininkus į įmonę, bendrovę ar kompaniją.

• **NAUJAS TILTAS.** Kauno vakariniame aplinkelyje (kelyje Kaunas-Marijampolė-Suvalkai) atidarytas tiltas per Nemuną. Kairiąja tilto puse eismas jau vyksta nuo 1993 m. Baigtas statyti tiltas yra 6 angų, 446 metrų ilgio. Jis gerokai pagerins eismo sąlygas magistralėje "Via Baltica".

• **POPIEŽIAUS APDOVANOJIMAS BERNARDUI BRAZDŽIONIUI.** Už nuopelnus Katalikų bažnyčiai ir lietuvių tautai popiežius Jonas Paulius II apdovanojo poetą Bernardą Brazdžionį šv. Grigaliaus Didžiojo ordinu. Pagal svarbą šis ordinas yra vienas aukščiausių Vatikano apdovanojimų. Los Andželo kardinolas Rogeris Mahony ordiną poetui iškilmingai įteiks kitų metų vasario 11 dieną.

• **PARODA.** Sostinės "Vartų" dailės galerija surengė jubiliejinę dailininkės Marijos Račkauskaitės-Cvirkienės kūrybos parodą. Žinoma tapytoja neseniai šventė 85-ąjį gimtadienį. "Vartuose" eksponuojami įvairiais metais - nuo pokario iki atgimimo - sukurti darbai, kuriuos atrinko pati ponė Marija. Simboliška, kad tapytojos paveikslai eksponuojami toje pačioje salėje, kur visai neseniai veikė jos mokytojo Kauno meno mokykloje Adomo Galdiko darbų paroda. Jubiliejinė paroda atspindi pagrindines M.Cvirkienės kūrybos temas.

• **SIGNATARO SAVIŽUDYBĖ.** Lapkričio 11 d. vakare velionio tėvo paliktu medžiokliniu lygiavamzdžiu šautuvu nusišovė dar 35 metų nesulaukęs Atkuriamojo Seimo narys, Nepriklausomybės Akto signataras Gintaras Ramonas. "Joniškiečiai atstūmė mano Gintarą", - pareigūnams po tragedijos sakė G.Ramono motina. Apie buvusio politiko nusivylimą gyvenimu žinojo daugelis. Atrodė, kad jis nerado savo vietos čia, kai po darbo Atkuriamajame Seime sugrįžo iš Vilniaus. Dirbo Šiaulių dramos teatro direktoriumi, Joniškio savivaldybės ekonomistu, pardavinėjo garso įrašus "Eglės" prekybos centre. (Parengta pagal ELTA, BNS ir AGEPRanešimus.)

Iš visur – apie viską

IR VĖL IRAKAS

Algirdas Pužauskas

Spalio 29 d. Irako Revoliucinė taryba (vyriausia valdžios institucija) paskelbė, kad ji atideda nutarimą nutraukti bendradarbiavimą su Jungtinių Tautų sukurta komisija (UNSCOM), kuri prižiūri, ar Irakas tikrai vykdo paliaubų susitarimus ir naikina savo balistinių raketų, cheminio ir biologinio ginklo programas. Tačiau Irako valdžia reikalauja, kad tarp Jungtinių Tautų inspektorių, kuriems vadovauja australas Richard Butler, nebūtų amerikiečių inspektorių. Jiems įsakyta per savaitę iš Irako išvažiuoti.

Irakas pamatė, kad JT Saugumo Taryboje, svarstant sankcijų šiai šaliai klausimą, atsirado skirtingų nuomonių. Naująsias sankcijas atmetė net trys nuolatiniai Saugumo Tarybos nariai: Prancūzija,

Kinija ir Rusija. Tai padaršino Irako valdžią pagrasinti, jog ateityje bus apšaudomi Amerikos žvalgybos lėktuvai U-2, kurie skraido virš Irako teritorijos ir parūpina JT inspektoriams tūkstančius fotografijų.

Jungtinių Tautų sekretorius Kofi Annan pasiuntė į Iraką tris atstovus, kurių uždavinys – nuraminti Irako diktatorių Saddamą Husseiną, kad jis nepradėtų naujo karo. JAV prezidentas Bill Clinton, išgirdęs apie grasinimą sunaikinti JAV žvalgybos lėktuvus, pasakė, kad tai būtų didelė Irako klaida. JAV karinė vadovybė pasiuntė arčiau Irako dar kelias eskadriles karo lėktuvų, ginkluotų raketomis. Trys taikos tarpininkai yra: Alžyro atstovas Lakhdar Brahimi, argentinietis diplomatas Emilio Cardenas ir švedas Jan Eliasson.

Žvalgybos lėktuvai U-2 pagarsėjo 1960 m., kai tokio tipo lėktuvas, kurį pilotavo Francis Gary Powers, buvo pašautas virš Sovietų Sąjungos. Šis įvykis suteikė progą tuometiniam Kremliaus vadovui N.Chruščiovui atsaukti planuotą viršūnių susitikimą su prezidentu D. Eisenhower.

Amerika turi 35 tokius lėktuvus. Jie gali skristi daugiau kaip 70,000 pėdų aukštyje, kur jų nepasiekia paprasta priešlėktuvinė artilerija. Kiekvieną sykį, kai tas lėktuvas skrenda virš Irako, apie tai pranešama Irako valdžiai. Tačiau Irakas skundžiasi, kad U-2 ieško Irako teritorijoje taikinių, kuriuos reikėtų bombarduoti JAV aviacijai. Lėktuvas yra labai lengvas. Jame įtaisyti foto ir filmavimo aparatai. Jo greitis – 500 mylių per valandą. Tokio lėktuvo naudingumu buvo įsitikinta, kai sovietai bandė Kuboje įrengti branduolinių raketų lizdus.

Nuo tų dienų lėktuvas ir jo aparatūra buvo patobulinta, tačiau žinios apie tai neskelbiamos. Žinoma tik, kad vienas lėktuvas buvo pašautas virš Kubos 1962 m., o kitas nukrito Anglijoje 1995 m.

JAV vyriausybė lapkričio 6 d. pareiškė, kad negalima leisti diktatoriui Saddam Hussein tapti masinio naikinimo ginklų gamintoju. Tarpautinių inspektorių darbas turi būti tęsiamas nežiūrint, ar tai patinka Irako valdžiai, ar ne.

Keliais sakiniiais

• Lapkričio 7 d. Rusijos komunistų partija surengė bolševikų revoliucijos 80-mečio minėjimus. Komunistai skelbė, kad Maskvos parade žygiavo net 300,000 žmonių. Vidaus reikalų ministerijos žiniomis, eisenoje su seno stiliaus plakatais dalyvavo 13,000. Užsienio žinių agentūros spėlioja, kad dalyvių buvo apie 100,000. Ta proga kalbą pasakė generalas, parlamento narys Lev Rochlij, kuris ragino minią "nuversti nekenčiamą režimą". Partijos vadas G. Žuganov įtikinėjo, kad Lenino ir spalio revoliucijos idealai vėl bus gyvi.

Šia proga per televiziją kalbėjęs Rusijos Prezidentas Boris Jeltsin pažadėjo pastatyti didžiulį paminklą visiems rusams, kurie žuvo per revoliuciją – ir bolševikams, ir jų priešams "baltiesiems". Tas paminklas bus rusų susitikimo, bendrų siekių ir bendrų vilčių simbolis.

Sankt Peterburge komunistų vadas Viktor Tiulkin sakė, kad Rusijos komunistai pasirengę vėl užimti buvusius caro rūmus ir Kremlių.

Tą pačią savaitę laikraštis "Moscow Times" apklausinėjo mokyklinio amžiaus vaikus, ką jie žino apie

revoliuciją ir apie Leniną. Paaiškėjo, kad vaikai nieko nežinojo apie Leniną ir beveik nieko apie revoliuciją, kuri nuvertė carą.

• Naujasis Lenkijos premjeras Jerzy Buzek sudarė ministrų kabinetą. Jo konservatyvioji "Solidarumo" akcija turės vicepremjero, vidaus reikalų ir izdo ministrų vietas. Koalicinė laisvės sąjunga gavo vieną vicepremjero ir finansų ministro vietą. Ją užims unijos vadas Leszek Barcerowicz.

• Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja vėl 143 balsais pritarė rezoliucijai, kurioje raginama nutraukti Kubos ekonominę blokadą. Prieš balsavo tik JAV, Izraelis ir Uzbekistanas. Septyniolika valstybių susilaikė nuo balsavimo.

• JAV paraginti, Turkijos ir Graikijos premjerai posėdžiavo pusantros valandos ir sutiko ieškoti taikos. Toks esąs abiejų valstybių noras. Šis pasitarimas esąs "pirmas žingsnis".

• Venecueloje įvyko 23 Pietų Amerikos valstybių vadovų suvažiavimas. Jame taip pat dalyvavo Ispanija ir Portugalija.

• Izraelyje spauda ir artimieji prisiminė buvusio

premjero Icchako Rabino žuvimo dviejų metų sukaktį. Jį nušovė fanatiškas dešiniųjų pažiūrų izraelietis už jo vykdytą taikos su palestiniečiais politiką. Ta proga pasigirdo ir nauji kaltinimai dabartiniam premjerui B. Netanjahu. Esą jis savo kalbose kurstęs tokius dešiniųjų veiksmus, vadinęs I. Rabiną išdaviku. Premjeras B.Netanjahu atmetė tokius kaltinimus ir pasakė, kad pats Rabinas, jei būtų gyvas, tokį puolimą atmestų.

• Spalio 28 d. Massachusetts valstija vėl įsivedė mirties bausmę, kuri anksčiau buvo panaikinta. Paskutinis žmogžudys toje valstijoje buvo nužudytas elektros kėdėje prieš 50 metų. Seimelio nariai bausmę atgaivino vos 2 balsų persvara. Manoma, kad gan liberalūs valstijos gyventojai pasipiktino pagausėjusiais nusikaltimais, tarp jų ir žiauriomis žmogžudystėmis.

• Filadelfijoje įvyko juodųjų moterų suorganizuotas "milijono moterų žygis". Miesto policijos žiniomis, spalio 25 d. iš visos Amerikos suvažiavo daugiau moterų, negu į prieš dvejus metus Vašingtone įvykusį "Million

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
 TEL. (216) 531-8150
 FAX. 216 531-8428
 e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
 19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58. Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

ŽYDŲ KORTA

Per pastarąjį dešimtmetį Lietuva jau ne pirmą kartą apipilama šlykštaus šmeižto bangomis. Šmeižikai nesivargina, ieškodami Lietuvos valstybės istorijos faktų, kuriais remiantis galėtų kaltinti jos atitinkamo laikotarpio valdžios įstaigas. Faktų jiems nereikia. Jie elgiasi daug paprasčiau ir išulau: į didelį tirazą turinčių leidinių puslapius išsviedžia bet kokią išgalvotą kaltinimą. Jie įsitikinę, kad atsakyti už tai nereikės, nes, esant reikalui, apgins gana galingi šmeižto užsakovai, paslėps visuomenėje vyraujantis liberalus spaudos laisvės supratimas.

Nuo pat 1988 metų, nuo pirmųjų Sąjūdžio veiklos dienų į stambiausias pasaulio žiniasklaidos priemones buvo kaišiojamos "separatistų" ir "nacionalistų" kortos. Jos susilaukė šiokio tokio atgarsio ir kosmopolitiškoje Amerikoje. Atsirado net tokių veikėjų, kurie Lietuvos laisvės kovą ėmė lyginti net su narkomanų grupelės veiksmu, kurioje nors iš JAV valstijų. Jie pasityčiodami klausė, ką, girdi, darytų Jungtinių Valstijų prezidentas, jei ta grupelė paskelbtų kažkurios apskrities "nepriklausomybę". Net šis šventas žodis vartotas taip, lyg būtų kalbama apie kažką nerimto ir netikro, gal net pavojingo pasauliui. Jie mosavo net Helsinkio konferencijos nutarimais apie valstybinių sienų neliečiamumą.

Komunistinio sąmokslu prieš žmoniją rengėjai negalėjo susitaikyti su savo pralaimėjimu. Buvusios niekšų galybės apraudojimas susimaišė su nebeapaslepiamu įniršiu. Bejėgiško pykčio apimti, šiandien jie griebiasi paskutinio šiaudo – "žydų kortos". Juo labiau, kad tenka karštiligiškai skubėti, nes Lietuva jungiasi į tarptautines gynybos organizacijas. Naujos agresijos nebepavyktų uždangstyti "liaudies seimo rinkimais".

Pastaroji šmeižto kom-

panija – ypatingai begėdiška ir išuli. Pasinaudota net tokiu retu įvykiu, kai viena tauta iškilmingai pažymi kitos tautos išminčiaus sukaktį. Melo atakos seka viena paskui kitą. Nuo apkalbų, kad kažkas nebaigė tverti kapinių tvoros, kažkas pasisavino nebūto fondo pinigų, pereita prie išpuolių prieš visą tautą. E. Zuroff išplepa šios kompanijos tikslus: reikia neleisti Lietuvai įstoti į Europos ir Šiaurės Atlanto sąjungas. Po naivių pasiteisinimų, jog tai buvusi tik privati nuomonė, pasigirsta ir pareigūno kaltinimai. Izraelio ambasadorius, apkaltinęs lietuvių žydų skerdimu, dar likus savaitei iki karo pradžios, šaltai nurodo, kad jis išreiškęs oficialų valdžios požiūrį. Po kelių dienų jis pasiaiškina, kad pasirinkęs tik ne visai mandagų toną. Apie šmeižto esmę net nekalba.

"World Report", artėjant Halloween, paskelbė Christian Caryl rašinį "Ghost from the gulag". Matyt, nieko tikro tuose gulaguose nebuvo. Tie, kuriuos į Sibirą išvežė, buvo nuo nacių ... išgelbėti! O naciais, kurie vykdė holokaustą, buvę antisemitai lietuviai, nes net 94 proc. Lietuvos žydų išžudyta. Vien Vilniuje esą sunaikinta net 100 tūkstančių! Lietuviai neva keršiję už tai, kad žydai simpatizavę komunizmui.

Minėtoje rašliaoje sugretinama neva Vilniuje žuvusių šimtas tūkstančių žydų su "tik" 700 stalininės slapstosios policijos aukų, palaidotų Tuskulėnuose. Esą kaip drįstama kalbėti apie "du genocidus". Net Menachemą Beginą, vėliau tapusį Izraelio premjeru, nuo nacių išgelbėjęs ištrėmimas į Sibirą. Tokia mintimi ir baigiamas šis šmeižto ir demagogijos kokteilis. "Svarbiausia išvada" paantraščiavo: "Lithuania tries to remember Stalin and forget Hitler". Išsityčiota net iš Kryžių kalno, skelbiant esą tai buvęs tik antisovietinės rezistencijos simbolis.

Juozas Žygas

Kol žmonija bus tokia, kokia ji yra, tai užpuolimai ir karai bus neišvengiami. Tad ir kariuomenės bus reikalingos. Dėl teritorijų visą laiką karai vyko ir vyks! Tik tie, kurie yra svetimų žemių prisiplėšę, garsiai apie Helsinkio konferenciją kalba.

Dabar Lietuvoje tautinio ir valstybinio supratimo beveik dar nėra. Patriotizmą pakeitė kosmopolitizmas. Jaunesniems tai yra mados reikalas. Valstybiniai įstatymai irgi yra tokie, kad mokytojams apie patriotizmą beveik net negalima kalbėti. Tai ar reikia stebėtis, kad žodis "patriotas" yra beveik pašalpos žodis. Tad ir jaunimas net karinės prievolės vengia, bet net į pašaukimą visai neatsako.

Lietuvos spaudoje apie kariuomenę ir jos reikalingumą, tenka skaityti visokių nuomonių. Kai kurios iš jų skamba lyg vaikiškos pasakos. Neseniai teko mūsų spaudoje vieną rašinį iš Lietuvos skaityti (žr. "Dirvoje", spalio 28 d. straipsnį "Pagrindiniai Lietuvos teritorinės gynybos principai"). Juos aprašęs žmogus norėtų mūsų nuomonę girdėti ir prašė atsilipti. Ten rašoma, kad kariuomenės išvis nebėra reikalingos. Pagal tokio projekto au-

torius išeitų, kad kariuomenė turėtų būti lyg skautų tuntas. Dar niekur nėra tokios "civilinės" kariuomenės, kad nei kariuomenės, nei drausmės neturėtų. Asmeniškai aš nesu už tokią kariuomenę, kurios mokymo pagrindas būtų drausmės statutas ir nosių lygiavimas. Bet kariuomenė negali būti ir palaida bala!

Dabartinė kariuomenė su "jėgeriais" ir kaukėtais kariiviais atrodo, tartum ji būtų karnavalui rengiama. Kariuomenės, kuriose daug dėmesio yra kreipiamas į puošnias uniformas, "akselbantus" ir įvairius kitus blizgučius, kaip gyvenimas parodo, yra pačios prasčiausios kariuomenės. Dar niekuomet neteko matyti (net nuotraukose) Izraelio karininkų, blizgučiais apsikarsčiusių. O vis tik Izraelio kariuomenė yra geriausiai parengta.

Kariuomenių, ypač mažose valstybėse, pagrindas turi būti patriotizmas. Apie kokią patriotizmą būtų galima Lietuvoje kalbėti, kuomet beveik trečdalis karių net lietuviškai gerai nesupranta, o karininkų ramovėse vyrauja rusų kalba?

Pirmiausia, jeigu šeima, mokykla ir visuomenė neparengia patriotiškai galvojančių jaunuolių, tai ir geriausi ginklai nieko nepadės! Libijoje italai, palikę sunkiuosius priestankinius pabūklus, pabėgo. O anglai su tais pačiais pabūklais Rommelio divizijų puolimą atmušė.

Kuomet 1918 m. lapkričio 23 d. buvo paskelbtas įsakymas apie kariuomenės organizavimą, tai niekieno nevaromi savanorių pulkai rin-

kosi. O juk pati nepriklausomybės sąvoka dar daugeliui buvo neaiški. Daugelio sąmonėje ir pati Lietuva beveik jo parapijos ribose sutilpo.

Ir tuomet kariuomenės organizavimui gerokai pakenkė A. Voldemaro naivumas. Negi jis galvojo, kad užteks tik neutralumą paskelbti ir niekas nepuls! Todėl bent trejetu savačių kariuomenės organizavimą uždelsė. O ir vėliau didelio pasiryžimo nebuvo rodoma. Latvija ir Estija turėjo sumobilizavusios po 72,000 karių. O Lietuva, būdama žymiai didesnė, sutelkė tik 42,000. Jeigu būtų kiek daugiau pastangų parodyta, tai Suvalkai ir Seinai šiandien gal Lietuvai priklausytų. Be to, pačiu kritiškiausiu metu, taupumo sumetimais, buvo pradėta demobilizacija.

Beveik visuotinai yra priimta, kad istorija yra mokytoja ir reikia mokytis iš savo klaidų. Labai dažnai yra rašoma apie Širvintų-Giedraičių kautynes. Jose du batalionai, sumaniai vadovaujami, po sunkių kautynių užėmė Giedraičius. Beveik visi rašantieji pažymi, kad jeigu ne alijantai, tai lietuviai būtų Vilnių atsiėmę. Bet teisingumo dėlei nereikėtų ir Augustavo kautynių užmiršti.

Dabar beveik kiekvieną dieną yra kalbama apie įsijungimą į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO). Bet Lietuvos ginkluotė yra labai toli nuo reikiamų standartų. Nėra pinigų? Napoleonas yra pasakęs: "Kas nenori savo kariuomenės maitinti, tai svetimą maitins!"

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

nuota parduoti Irano vyriausybei, tačiau juos nupirko JAV karinė aviacija. Lėktuvai jau išardyti, sukrauti į dėžes ir pervežti į JAV. Gynbos sekretorius William Cohen atskleidė, kad kaina buvusi pakenčiama. Amerika atsilygins Moldovai ginklais ir kitomis jai reikalingomis prekėmis.

Rusijos prezidentas Boris Jelcin pasakė spaudai, kad jis ateinančių metų bandyme vėl važiuos į Japoniją susitikti su Japonijos premjeru Ryutaro Hashimoto. Susitarta iki 2000 metų pasirašyti su Japonija taikos sutartį. Numatoma, kad Japonija investuos nemažas sumas į rytines Rusijos teritorijas. Abiejų ša-

lių santykius labai apsunkina Kurilų salų klausimas. Šios salos iki karo priklausė Japonijai.

Romoje vykęs Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos suvažiavimas paskelbė, kad ir šiais metais atsilikusioje pasaulio dalyje – Azijoje ir ypač Afrikoje – apie 800 milijonų žmonių kenčia dėl maisto trūkumo. Šių metų viduryje 29 šalys, įskaitant ir pusę Afrikos, pergyveno maisto stygių.

Artėjant Kongreso atostogoms, Prezidentas Bill Clinton jau užsiminė, kad jis greičiausia prašys Kongresą skirti lėšų, kurių reikia, norint pratęsti JAV kariuomenės laikymą Bosnijoje.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

KAIP PASIRINKTI TINKAMIAUSIĄ?

Dr. Leonas Milčius

(Pabaiga. Pradžia – 43 nr.)

Respublikos Prezidentas vadovauja užsienio politikai ir valstybės gynybai, jo rankose yra pagrindinių vykdomosios ir teisminės valdžios pareigūnų skyrimas. Konstitucija jam suteikė teisę įtakoti įstatymdavystę. Todėl būtina suprasti, kad artėjančios šalies Prezidento rinkimai yra labai atsakingas politinis įvykis, kuriame privalo aktyviai dalyvauti visi piliečiai, politinės ir visuomeninės organizacijos.

Nemaža politinių partijų, įvertinusių savo galimybes ir esamą politinių jėgų išsidėstymą, Prezidento rinkimuose savo kandidato nekelia, bet tikisi, kad iškeltieji arba save išsikėlusieji kandidatai rūpinsis Lietuvos valstybės galia ir saugumu bei jos piliečių gerove, stengsis išsiklausti į visų pozityvių politinių jėgų nuomonę, panaudos jų apgalvotus, valstybei naudingus siūlymus.

Dabartiniai Prezidento rinkimai vyksta sudėtingu laikotarpiu. Jį sąlygoja ne tik valstybės europinė orientacija, bet ir neigiami užsietusių, nepakankamai apgalvotų reformų padariniai. Ne vienas politikas su nerimu pažymi, kad Lietuvos gyventojų ekonominė ir socialinė padėtis vis tebėra kritiška. Šalyje toliau didėja nusikalstamumas, plinta baimė ir abejonės, didėja susipriešinimas. Seimo dauguma, pamiršusi rinkėjus, įklimpo į partines rietenas ir intrigas. Kai kurie jų suformuotos Vyriausybės nariai pasirodė nesugebantys vadovauti jiems pavestoms sritims.

Visa tai verčia galvoti apie ryžtingesnius politinius žingsnius, kurių galėtų imtis valstybės Prezidentas. Jam teks didelė dalis atsakomybės už tolimesnį Lietuvos valstybės likimą, mūsų visų saugumą. Reikia spręsti strateginius uždavinius, apgalvoti ir tvirtai suartėti su Vakarų šalių ekonominėmis ir gynybinėmis struktūromis. Tam reikia naujo – vakarietiško demokratiško mąstymo. Reikia suderinti visų svarbiausiųjų valstybės institucijų darbą. Ne mažiau svarbu, kad šalies

viduje neišgalėtų nekontroliuojamas vienos partijos savivaliavimas, neišsivyratų vienpartinės bičiulystės ir "šeimyniškumo" požymiai.

Realu tikimybė, kad didžiausio žmonių palaikymo gali sulaukti tik trys pretendentai: Valdas Adamkus, Artūras Paulauskas ir Vytautas Landsbergis. Jeigu šių asmenų vietą užims kiti kandidatai – Vytenis Andriukaitis ar Rolandas Povilionis, tektų pripažinti ne apmaudžią klaidą, bet normalų ir įdomų netikėtumą. Ruošiantis Prezidento rinkimams reikėtų iš anksto atmesti visas primityvias ir nereikšmingas kalbas apie kandidatų praeitį, gimines, amžių ar grožį, "kas, ką ir kaip pasakė".

Nė vienas kandidatas nėra visiškai vienas ir nepriklausomas. Kiekvienas kandidatas turi savo komandą, kuri padeda parengti programą, atlikti visą eilinių organizacinių ir propagandinių darbą. Toji komanda ir vėliau dalyvaus Prezidento aplinkoje, turės įtakos, jam priimant politinius sprendimus, sąlygos jo santykius su Seimu, Vyriausybe bei kitomis institucijomis.

Be abejo, kad pats stipriausias, bet ne pats populiariausias kandidatas yra dabartinis Seimo Pirmininkas prof. V. Landsbergis. Tai vakarietiškos orientacijos politikas – politinių šachmatų meistras, visomis priemonėmis siekiantis užsibrėžto tikslo ir nesunkiai aukojantis bet kurias "figūras". Deja, jis per daug dažnai atitrūksta nuo Lietuvos tikrovės. Nors ši kandidatą palaiko gana gausi, bet nesavarankiška, Krikščionių demokratų partija, tačiau nereikia abejoti, jog prof. V. Landsbergis yra tik Konservatorių atstovas. Tad visiškai suprantamas konservatorių noras paimti absoliučią valdžią ne tik likusiems trejiems šio Seimo kadencijos metams, bet ir ilgesniam laikui. Siekiama susikurti pačias lengviausias ir praktiškai niekieno nekontroliuojamas įstatymų leidybos bei vykdomosios valdžios darbo sąlygas.

O gal tokie nuogastavimai yra nepagrįsti ir per daug bauginantys? Gal priešingai, šį kartą formuojama konservatorių valdžios "piramidė" dirbtų valstybės ir tautos gerovei? Deja, tie metai, per kuriuos jie turėjo absoliučią įstatymų leidybos ir vykdomąją valdžią, neparodė, kad konservatoriai nuoširdžiai siektų politinio sutarimo, sugebėtų atsižvelgti į ekonomi-

nes bei socialines realijas, atkurtų pilietinį ir tautinį pasitikėjimą. Seimo virtuvėje iš vidinių intrigų verdama košė eilinių piliečių nepasotina, bet tik skaudžiai nudegina.

Daug ką nustebino netikėtai į Prezidento postą nutaręs kandidatuoti buvęs Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas. Jo apsisprendimas siekti Prezidento posto kol kas lieka nemaža mįslė. Ar tai tikrai yra suprantamas ir normalus ryžtas siekti rimtos politinės karjeros, ar tam tikras atsakas į konservatorių išreikštą nepasitikėjimą juo, ar dar kas nors, gali atsakyti tik laikas.

Nusiteikimas tapti "visų Prezidentu ir vienytoju" yra sveikintinas. Bet negalutinai susiformavusiai politinei asmenybei tai yra per daug sunkus uždavinys. Tokiu atveju yra labai svarbu matyti visą komandą, kurią vien per prezidentinių rinkimų kampaniją vargu ar imanoma sutelkti. Šis neaiškumas ir yra bene svarbiausias A. Paulausko kandidatavimo trūkumas. LDDP siekis A. Paulauską laikyti savu kandidatu, rinkimų kampanijos organizaciniu požiūriu yra naudingas, bet šios partijos politinis atspalvis daliai rinkėjų yra itin nepatrauklus. Be to, ši aplinkybė rinkimams vėl suteikia pabodusią kairės ir dešinės priešpriešą.

Be abejo, A. Paulauskas konservatorių daugumai Seime yra labai neparankus ir netgi pavojingas. Jis galėtų pasiūlyti tokią Vyriausybę, kurios programą Seimas nesyryžtų tvirtinti. Tada gali iškilti ir paties Seimo krizė.

A. Paulausko kandidatura baugina ir "euroentuziasčius", nes naujas, Europoje mažai kam žinomas Prezidentas, neturintis diplomatinio darbo patirties, Vakarų valstybių vadovus verstų būti

labai atsargiais. Tokiu atveju galima numatyti ypatingą, prasilenkiančią su Konstitucija, Seimo Pirmininko veiklą, bandant imtis užsienio politikos vadovo vaidmens. Valstybės interesų požiūriu tokios varžytuvės būtų itin žalingos.

Lietuvoje daugelis visai pagrįstai tikėjosi, kad vienu iš kandidatų būtinai bus Dr. V. Adamkus. Jo ilgametė veikla Lietuvos labui ir aktyvus dalyvavimas praėjusiuose prezidentiniuose rinkimuose pasitarnavo jo populiarumui. Tiesa, šis "kapitalas" gal kiek sumažėjo todėl, kad V. Adamkus nesiėmė ryžtingai burti vidurio politinės jėgas prieš Seimo rinkimus ir pats juose tiesiogiai nedalyvavo. Todėl reikia tik sveikinti centristinių demokratinių jėgų nusiteikimą matyti V. Adamkų savo kandidatu. Demokratų ir daugumos tautininkų apsisprendimas prezidentiniuose rinkimuose paremti Dr. V. Adamkų yra gana reikšmingas ne kiekybine, kiek politine prasme, nes tuo pripažįstamos kandi-

dato demokratinės ir tautinės nuostatos, atsiribojama nuo įsipareigojimų vienai partijai.

Kai kas bando sukelti abejones, ar dr. V. Adamkaus gerai žino šalies ūkio reikalus ir žmonių kasdienybę. Tačiau vardan tiesos turime pripažinti, kad šį kartą į pilkas ir visiems pabodusias problemas bus pažvelgta naujomis akimis, kurioms mūsų skurdas ir nevalyvumas tiesiog būtų nepakenčiamas. Lietuvos ekonominiams ir gynybiniam saugumui lemiamą įtaką turi ir turės JAV požiūris. Jo formavimui Dr. V. Adamkaus prezidentinis vaidmuo galėtų būti ypatingai naudingas ir rezultatyvus.

Valdas Adamkus iš visų dabartinių kandidatų išsiskiria dar ir tuo, kad jau įrodė įvaldęs tokį bendravimo stilių, kuris padėtų išlaikyti korektiškus ir dalykiškus ryšius tarp Prezidentūros, Seimo ir Vyriausybės, leistų garantuoti politinių jėgų pusiausvyrą, prisidėtų prie to, kad būtų atkurtas Lietuvos piliečių pasitikėjimas savo valstybe.

PADĖKIME ATKURTI LIETUVOS ŽEMĖS ŪKĮ

Ambrozė Žatkus

Buvau Lietuvoje šiemet, nuo rugpjūčio 15-os iki rugsėjo 26-os. Savo pirmųjų išpūdžių aprašymą pradėsiu nuo apsilankymo Veisiejų Žemės ūkio mokykloje, Lazdijų rajone. Atvykau į Veisiejus rugpjūčio 30 d. Tai bu-

vo šeštadienio rytas. Apsistojau Žemės ūkio mokyklos viešbutyje. Mane priėmė direktorius Stasys Saladinskas. Su šia mokykla palaikau ryšius nuo 1993 m. pavasario.

Rugsėjo pirmoji buvo Mokslo metų pradžios šventė. Veisiejuose yra dvi mokyklos: žemės ūkio ir bendrojo lavinimo. Miestelio gyventojų yra apie 2500, o mokinių abiejose mokyklose susidaro apie 1000. Žemdirbių specialybių mokosi apie 360 jaunuolių ir merginų. Ėjom į bažnyčią, o paskui – į parką. Mokiniai deklamavo ir dainavo. Pradinukai šioje šventėje dalyvavo su mamytėmis (Nukelta į 5 psl.)

Veisiejų žemės ūkio mokyklos moksleiviai 1997 metų rugsėjyje

A. Žatkus nuotr.

PADĖKIME ATKURTI LIETUVOS ŽEMĖS ŪKĮ

(Atkelta iš 4 psl.)

ir tėveliais.

Rugsėjo 11 d. į Veisiejus atvyko Lietuvos Seimo kaimo reikalų komiteto pirmininkas Vaclovas Lapė, patarėjas Valensa Čeginskas bei Žemės ir miškų ūkio viceministras Donatas Stankūnas. Apžiūrėję žemės ūkio mokyklą ir pavyzdinčiai tvarkomą gyvulių ūkį, nuvykom į Seirijų seniūniją. Mūsų laukė daugiau kaip 30 ūkininkų. Baugu buvo klausytis vargšų ūkininkų bėdų. Mane tiesiog šurpas krėtė beklausant. Dzūkijos žemės – nederlingos: iš vieno hektaro gali prikulti apie 2 tonas grūdų. Lietuvos vidurkis yra apie 3 tonos iš hektaro (1996 m. duomenimis). Praeitą rudenį mūsų bendrovė ALIDCORP, apie kurią "Dirvoje" jau ne

kartą esu rašęs, išbandė naują kviečių sėklą, gautą iš Vokietijos ir prikūlė po 6 tonas iš hektaro.

Seirijų ūkininkai skundėsi Seimo narui V. Lapei, kad niekas iš jų neperka grūdų. O šį rudenį, kai jie ėmė derlių, kaimą tiesiog reketavo ir terorizavo ekonominė policija bei mokesčių inspekcija. Jų darbuotojai lakstė po laukus ir gaudė talkininkus, padėjusius nukulti grūdus. Žmonės bijojo vienas kitam padėti.

Redakcijos prierasas:

Nuo seno Lietuvos kaime buvo rudens talkų tradicija. Kodėl prireikė iš šio puikaus papročio tyčiotis ir trukdyti žmonėms sudoroti derlių? Kodėl valdžia, užuot padėjusi žemdirbiams ir kovojusi su nusikalstamumu, kišasi į asmeniškų žmonių reikalus?

JŪSŲ PAGALBA BŪSIMAJAM MUZIEJUI

(Pranešimas spaudai)

Kauno Vytauto Didžiojo Karo muziejus renka eksponatus muziejui, kurį numatoma įkurti buvusios Prezidentūros pastate. Muziejuje bus įrengtos parodos, skirtos Lietuvos istorijai: atgimimo laikotarpiui (1905-1918 m.), Seimui ir Valstybės Tarybai, prezidentams ir diplomatijos istorijai, vyriausybės veiklai 1918-1940 metais.

Maloniai prašome atsiiepti visus, galinčius padėti muziejui surasti eksponatų, susijusių su JAV mirusiais Lietuvos prezidentais, ministrais, diplomatais, seimų nariais, partijų ir organizacijų veikėjais, karininkais.

Muziejus ir jo būsimieji lankytojai bus labai dėkingi už žinias apie iškilų nepriklausomos Lietuvos žmonių gyvenamąjį ir palaidojimo

vietą JAV-ose, jų giminių, archyvų ir asmeninių daiktų tvarkytojų gyvenamąją vietą. Ekspoziciją gražiai papildytų minėtų veikėjų asmeniniai daiktai, rankraščiai, laiškai, dokumentai, fotografijos, apdovanojimai, knygos ir t.t.

Jūsų skambučių ir laiškų laukia:

Kauno miesto mero pirmasis pavaduotojas A. A. Balutis, Laisvės al. 96 LT-3000 Kaunas. Tel: (370 2) 22 10 78, 22 69 58, faksas: (370 2) 20 04 43;

LR ambasados Vašingtone II-oji sekretorė Aušra Semaškienė, 2622 16th. St.; NW Washington, DC 20009. Tel: (202) 234 5860, faksas: (202) 328 0466.

*Lietuvos ambasados
Vašingtone spaudos skyrius*

PADĖKA

Gerbiamieji, nuoširdžiai dėkoju, kad parėmėte APPLE kursų organizavimą. Mes, kursų dalyviai, turėjome puikią progą ne tik tobulintis, bet ir gėrėtis nuostabiu Dzūkijos kampeliu – Druskininkais. Kursuose dėstė aukštos kvalifikacijos specialistai. Praplėtėme savo žinias, nagrinėdami mokinių mokymosi motyvą, negaluojančių mokinių įjungimo metodiką, darbo rezultatų vertinimą.

Kadangi esu matematikos mokytoja, labiausiai ma-

ne domino matematikos srauto veikla. Šaunios dėstytojos – Aldona Miškinienė ir Amanda Muliolienė mus supažindino su kooperatiniu darbo metodu, mokė naudotis grafiniais skaičiuotuvais, patarė, kaip matematikos pamokose pritaikyti mokomąsias kompiuterines programas. Tikuosi, kad įgytos žinios padės man suteikti savo mokiniams džiaugsmo mokantis, žadins jų norą mokytis. Taipogi mūsų dėstytojos mus supažindino su Amerikos lie-

tuvių skautiškuoju gyvenimu. Kadangi mėgstu keliauti su mokiniais, tai skautiškos veiklos elementus galėsiu pritaikyti kelionėse.

Džiaugiuosi, kad vandėnynas mus ne skiria, o jungia. Dar kartą tariau nuoširdų ačiū, kad mylite mūsų bendrą Tėvynę ir jai padedate.

(Šį laišką redakcijai perdavė p. Juozas Ardys)

*Vilija Tarnavičiūtė
Zapyškis, Kauno raj.*

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUAŽIAVIMAS

ALT atstovas Vašingtone A.Rimas su pirmininku, prof. dr. Jonu Račkausku
J. Tamulaičio nuotr.

Suažiavimo dalyviai – ALTS nariai su atstovu Vašingtone A.Rimu. Iš kairės: N.B. Romanas, A. Rimas, M. Marcinkienė, S. Briedis, P. Buchas
Z. Degučio nuotr.

**VYKSTA
SPAUDOS
PLATINIMO
VAJUS!
"DIRVA"
naujiems
skaitytojams –
\$25 metams!**

ALT Los Angeles skyriaus pirmininkas Antanas Mažeika
Z. Degučio nuotr.

DĖL ŠIAURĖS ATLANTO SAJUNGOS IŠPLĖTIMO

Arūnas Zailskas

NATO plėtros priešini-
kai – tiek kraštutiniai dešinie-
ji, tiek ir kairieji – rašo dau-
giau laišku JAV senatoriams,
negu tuo klausimu teigiamai
nusiteikę amerikiečiai. Apie
tai su apgailestavimu pareiškė
Bruce Jackson iš JAV ko-

miteto, nagrinėjančio NATO
išplėtimo klausimus. Jis kvie-
tė etninių grupių narius ak-
tyviau pasidaruoti, ruošiant
laiškus, kuriuose pritariama
NATO plėtimui. Maždaug tą
patį pasakė ir Valstybės De-
partamento pareigūnas Jere-

my Rosner.

B. Jackson ir J. Rosner
kalbėjo NATO plėtrai prita-
riančių organizacijų atstovų
pasitarime Vašingtone spalio
31 d. Anot Algio Rimo –
Amerikos Lietuvių tarybos
atstovo, dauguma šio pasita-
rimo dalyvių buvo iš Vidurio
Europos kilmės amerikiečių
koalicijos ir iš JAV veteranų
organizacijų. Iš baltiečių da-
lyvavo buvo tik ALT atsto-
vas ir Aija Straumanis iš
Jungtinio Baltiečių amerikie-
čių nacionalinio komiteto
(JBANC), kuriame dalyvauja
ir ALT.

ALT pirmininkas, prof.
Jonas Račkauskas ragina lie-

tuvius, ypač tuos, kurie gy-
vena Ohio, Indiana, New
York, Connecticut, Califor-
nia, Virginia ir Texas, rašyti
savo senatoriams. Kai kurie
šių valstijų senatoriai yra tarp
tų, kuriuos Bruce Jackson
įvardijo, kaipo linkusius bal-
suoti prieš NATO išplėtimą.
Senate pritarimui dar trūksta
bent 12 senatorių balsų. Tiki-
masi gauti jų pritarimą iki
balsavimo, kuris numatytas
1998 m. vasaryje. Yra mano-
ma, kad bus reikalinga didelė
teigiamai balsuojančių per-
svara (80-90 senatorių) dėl
NATO išplėtimo "pirmosios
bangos," kad Lietuva, Latvija
ir Estija turėtų galimybę pa-

tekti į NATO plėtros "antrąją
bangą".

Algis Rimas yra paruošęs
trumpą, bet puikų pavyzdinį
laišką, kurio tekstą išplatins
Amerikos Lietuvių Taryba.
Juo pasinaudoti gali kiekvie-
nas, pritariantis NATO išplė-
timui, išleidžiant ir Lietuvą
bei Estiją ir Latviją. Laiško
tekstą, pabrėžiantį Baltijos
valstybių pastovumo ir sau-
gumo reikšmę pačių JAV in-
teresams, galima gauti iš
ALT raštinės, esančios Jauni-
mo Centre, 5600 S. Clare-
mont Ave., Chicago, IL
60636-1039. Tel. 773-434-
2040.

ŠVENTAS KANKINIŲ ATMINIMAS

Nuo bolševikinio teroro kentėjo daug tautų. Tarp milijonų
kankinių buvo ir ukrainiečio, dabar gyvenančio Ameriko-
je, Artūro Lukovskio, kurį matote šioje nuotraukoje, tėvas.
Jis buvo nužudytas dar prieš Antrąjį pasaulinį karą. (Apie
šią tragediją ir sūnaus pastangas priminti tai pasauliui - ki-
tame "Dirvos" numeryje)

Poetas PETRAS PILKA, gimė 1908 m. Baigęs
Ukmergės gimnaziją, studijavo V.D.Universitete
humanitarinių mokslų fakultete.

Lietuvoje tarnavo Karo Mokyklos kanceliarijo-
je, o Amerikoje, Kapočiaus knygų leidykloje buvo
sekretorius. Prieš dešimtį metų mirė.

Petras Pilka išleido poezijos knygas: "Penki
fragmentai (1936)", "Dienų griuvimas (1937)", Par-
duotas vardas (1938)", "Žalioji primadona (1939)",
"Žvaigždžių leškojimas (1952)". Skaitytojų dėme-
siui siūlome jo poezijos pluoštelį, kurį redakcijai at-
siuntė V.Liaukus.

*Taip mėgau pasaką apie žvaigždę paklydėlę
Iš motinos lūpų švelnių
Ir apie žemę kažkur gražią ir didelę
Iš akių jos liūdny.*

*Kai išėjau Tremtinio kelią – ak, motina,
Kurgi ta žemė graži?
Niekur nėra vietos, kad tu žinotumei –
Taip ji maža ir skurdil*

*Juodu gedulu apgaubęs
Ir nužudęs daug tautų,
Iš Rytų ateina siaubas!
Iš Rytų!*

*Kraujo dėmės prisidengęs
Su alyvų šakele,
Ir tave jis pjauti rengias?
Ir tave.*

*Roma, Londone, Paryžiaus!
Vašingtone spinduly!
Laisvė kalama prie kryžiaus!
Ko tyli?*

*Taip visa Lietuva 1940 m. šaukė pagalbos iš
visų valstybių valdovų, bet visi tylėjo*

Wangen 1945 Vokietija

*Niekšai židinį išardė
Tavo tėviškės šventos
Ir užrašė savo vardą
Pakelėje ant lentos.
Iš namų būriai keliauja
Kazachstanan ir kapuos,
O jie geria šiltą kraują
Tavo protėvių namuos.
Savo vardo nepameski,
Kai jau melo nebebus
Ji kaip deimantą parneški
Iš sudegintus namus.*

*Ak, kad vieną kartą
Vieną, vieną tik
Ant šakos pakartų
Niekšus taip išsyk –
Tada kontinentas
Čia – toli tenai
Būtų žmogui šventas
Kaip savi namai.
Žemė pražydytų
O per ją žmogus
Eitų ir spindėtų
Amžiams įstabus!*

*Visą naktį vėjas dūko,
Visą naktį lig dienos,
Neišplėši, politruke,
Iš širdies tu Lietuvos!
Taiklūs tavo tie naganai
Taiklūs tavo ir pulkai
Taiklesni dar partizanai –
Visos girios ir miškai
Mus ne vienas ponas plakė,
Kad užplaktų negyvai!
Ir Golgotos žinom taką
Nudažytą kruvinai!
Knygnešys juo Prūsijos brido
Nešė knygą prie širdies
Ir širdis krauju pražydo
Vidury tamsios nakties
Savanoris juo keliavo
Apsivilkęs miline,
Ir apgynė žemę savo
Sudraskyta krūtine
Partizanas, kurs jaunystę
Paaukojo neseniai –
Tu ji, tu ji, komuniste,
Jo namuos nukankinai!
Kyla noras ir praeina,
Chanai, fiureriai – jų nėra
Baigsi, baigsi vergės dainą
Tuoj ir tu SSSR!!!*

*Jei kas šiandien prakalbėtų
Rytoj grįžtam į namus –
Sausos šakos pražydytų,
Šitą rudenį prieš mus
O naktis iš paukščių kelio
Prisirinkusi perlų,
Išbarstytų mūsų kelią
Ligi Baltijos krantų
Ir prie kapo kunigaikščių,
Prie sraunos Neris krantų
Verktų akmenys ant aikščių
Verktų su mumis kartu.
Jei kas šiandien pasakytų:
Rytoj grįžtam į namus
Aukso debesys čia lytų
O ne rudens lietus.*

1945 Ravensburg, Vokietija

DON'T LET
THE ACCENT
FOOL YOU

The Journey of OIL EXPRESS
Founder Art Lukowski from
Stalin's Construction
Camps to the
Entrepreneur
Hall of Fame

Arthur Lukowski
and Albert Tyde

"...a shining example of the

NEPAKARTOJAMA ŠVENTĖ GIMTINĖJE

Kazys Kedaitis

Žilagalviai seneliai – patys seniausieji Švėkšnos gyventojai nebeprisimena, kad tiek daug žmonių suplūstų į apaštalo šv. Jokūbo atlaidus, kad taip vainikais ir gėlėmis pasipuoštų senasis Žemaitijos kultūros ir istorijos centras. Taip šio krašto žmonės iškilmingai pažymėjo savo žemiečio – prelato Jono Kučinsko-Kučingio kunigystės 60-mečio jubiliejų. Tiek Amerikoje, tiek ir Lietuvoje dauguma žmonių yra girdėję apie Angelų miesto (Los Angeles) kunigą, patriotą, už vandenyno subūrusį tautiečius žygiui už Dievą ir Tėvynę, už tai, kad Lietuva prisikeltų laisvam gyvenimui.

Lietuva šiandien – laisva, o prelatas tęsia savo ganytojišką ir patriotinę misiją. Jis siekia, kad katalikiškosios parapijos būtų ne tik religiniai, bet ir tautinės kultūros centrai, kad etninė kultūra būtų perduodama iš kartos į kartą... Pačios populiariausios, pačios gražiausios Lietuvių kultūros dienos Ameri-

koje surengiamos Angelų mieste. Jų sumanytojas buvo žemaitis Kučinskų Jonas, kuris šiandien čia – tarp jų.

... Pirma valanda. Bažnyčia ir šventorius – pilnutėliai, dūzgia, lyg bičių avilys. Tačiau staiga visi nutyla, minia padaro taką į bažnyčią praeiti garbingam žemaičiui, kurį lydi Telšių vyskupas J.E. Antanas Vaičius ir kiti iškilmių palydos dalyviai. Prie altoriaus vyskupas jubilato galvą papuošia ažuolo lapų vainiku ir į rankas jam paduoda meniškai išdrožinėta ažuolinę lazda su kryžiaus ornamentu. Prasideda šventosios Mišios, kurias aukoja prelatas Jonas Kučinskas-Kučingis. Jam talkina Švėkšnos klebonas kunigas Petras Stukas ir buvęs Los Angeles parapijietis, išeivijos jaunimo organizacijos pirmininkas, o dabar kunigas Gintaras Grušas, Lietuvos Vyskupų konferencijos sekretorius.

O kokią gražų pamokslą pasako J.E. vyskupas Antanas Vaičius! Rodos, jis kartu

su jubilatu praeina jo gyvenimo kelią nuo lopšio iki pat šios iškilmingosios valandos.

– Telaimina Viešpats Jėzus Kristus – pirmasis Kunigas – šio Jono tolimesnio gyvenimo žingsnius, tarnaujant Dievui, Tėvynei ir artimui, – toks buvo vyskupo palinkėjimas iškiliajam švėkšniečiui.

Pasibaigus šv. Mišioms, čia pat, bažnyčioje, prelatą pasveikino kaimyninių parapijų atstovai, visuomeninių ir religinių organizacijų pasiuntiniai, buvę auklėtiniai. Gauta daug sveikinimų, telegramų ir laiškų.

Prelatas J. Kučinskas-Kučingis, nuoširdžiai padėkojęs už sveikinimus, pasakė: "Aš padarysiu viską, kad pateisinčiau Jūsų linkėjimus ir viltis. O mano ir jūsų ateitis – Dievo valioje: kaip Dievas duos, taip ir bus"

Aš toje šventėje dalyvauju, kaip J. Kučinsko mokiniys. Jis buvo mano klasės auklėtojas ir gimnazijos kapelionas.

ŠVĖKŠNOS PROGIMNAZIJOJE

Būdamas pradžios mokykloje, jaučiausi gerokai peraugęs savo mokymosi amžių. Todėl, 1923 m. baigęs du skyrius, pradėjau galvoti apie progimnaziją. Vasaros metu, ganydamas bandą, pasiskolinęs knygas iš savo draugo Kazio Tarvydo, kuris jau buvo baigęs keturis skyrius, rengiausi egzaminams į pirmąją progimnazijos klasę. Apie savo planus niekam nepasakojau. Mat žinojau, kad manęs niekas į gimnaziją neleis. Pasiskolinęs iš sesutės Valerijos 5 litus ir bandą palikes saugoti savo draugui piemeniui, slapta išbėgau į Švėkšną laikyti egzaminų į progimnaziją. Užsimokėjęs 3 litus už egzaminus, buvau direktoriaus S. Rakausko įvestas į didelį kambarį, kur jau buvo kelios dešimtys mokinių, laikančių egzaminus į įvairias klases. Reikėjo laikyti lietuvių kalbos, aritmetikos ir tikybos egzaminus. Pirmieji du – raštu, o tikyba – žodžiu. Kiekvieno dalyko buvo vis kitas mokytojas. Po egzaminų buvo ilga pertrauka pietums, o trečią valandą liepė vėl susirinkti į tą pačią klasę, kur bus pranešti egzaminų rezultatai. Apie jokią valgį negalvojau, tik laukiau egzaminų rezultatų, kurie, man atrodė, nuspręso mano ateities kelią. Todėl dar prieš nustatytą laiką, lyg norėdamas

(Ištrauka iš šiemet išleistos Jono A. Kučinsko-Kučingio knygos "Mano gyvenimo takais")

sutrumpinti laukimą, nubėgau į klasę.

Lygiai trečią valandą į klasę atėjo direktorius, liepė mums sėstis ir pradėjo skaičiuoti pavardes išlaikiusių egzaminus, pradėdamas nuo pirmosios klasės. Laukiau savo pavardės lyg myriop pasmerktas žmogus. Pagaliau išgirdau: "Jonas Kučinskas – išlaikė egzaminus ir priimtas į pirmąją klasę". Išgirdęs šią žinią, net šoktelėjau iš džiaugsmo. Visa įtampa atslūgo, pasijutau laimingas, norėjau visiems šaukti: "Išlaikiau, išlaikiau..." To džiaugsmo pagautas, pasibaigus direktoriaus pranešimui, tuoj nubėgau į krautuvę už du likusius litus nusipirkti kepurės. Ji atrodė man labai iškiliai. Mokiniai ją vadindavo generolo De Golio kepure. Tai buvo apvalus, juodos spalvos "kepaliukas" su dideliu lanku priekyje. Nuo vienos pusės iki kitos buvo sidabrinės spalvos, kokių šešių centimetrų kaspinas, o kepurės priekyje, pačiame centre buvo apvali, taip pat sidabrinės spalvos emblemą, kurios viduryje švietė trys raidės "ŠSP" – "Švėkšnos Saulės progimnazija".

Užsidėjęs šią kepurę, išdidus ir laimingas grįžau į namus. Namuose radau nekokią nuotaiką. Visi suprato, kur aš buvau. Mano patikėtas draugas praganė bandą ir padarė kaimynui nuostolių. Mamytė gąsdino, kad iš tėvo gausiu ne tik barti, bet ir diržų. Tik sesutė Valerija, mano bendrininkė, jautėsi laiminga ir kantriai su manimi laukė, kas bus toliau. Netrukus po darbo grįžo ir tėvelis. Jis jau žinojo, kas atsitiko su banda ir kur buvau išėjęs... Mane griežtai išbarė, bet diržų negavau.

Visai šeimai sugrįžus, vakarienės metu papasakojau, kaip man sekėsi ir kad nuo rugsėjo pirmos dienos turiu pradėti lankyti progimnaziją. Man buvo tėvelių pasakyta, kad buto samdyti miestelyje neturi iš ko, kad reikės į progimnaziją, vaikščioti pėsčiom. O jei gerai mokysiuos, tai gal nuo mokesčio už mokslą būsiu atleistas. Tačiau šios nelengvos sąlygos ir netikra ateitis nepajėgė užgožti mano noro mokytis.

Mano mokymosi reikalai netikėtai pagerėjo. Eidamas į pradžios mokyklą, buvau susipažinęs su dviem turtingo ir stambaus ūkininko dukromis: Elenute ir Magdute Bliūdžiūtėmis iš Alseikų kaimo.

(Tęsinys – kitame numeryje)

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Tęsinys. Pradžia – 42 nr.)

1925 metų pradžioje rezidentūra įgijo vieną vertingiausių savo agentų, kuris veikė net iki pat 1940 metų. Agentas "Nr. 13" tapo vienu iš vadovaujančių lietuvių politinės policijos vadovų ir naudojosi jos slapčiausia informacija, kuri nenutrūktam srautu pradėjo tekėti sovietinei žvalgybai. Buvo net toks įdomus atvejis, kai 1925 m. gruodžio 25 d. atvykus į Kauną Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisarui Georgijui Čičerinui, politinės policijos viršininkas, pats to nežinodamas, paskyrė apsaugai vadovauti šį slaptą sovietų agentą. Pastarasis, vykdydamas rezidentūros nurodymus, net sulaukė vieną teroristiniams ketinimais įtariamą monarchistą Aleksandrą Šapovalovą.

1926 metais vykstant Seimo rinkimams, sovietinė rezidentūra su agento pagalba į juos radikalai įsikišo. Politinės policijos viršininko A. Račio slapčiausių dokumentų (apie fiktyvių kairiosios pakraipos rinkiminių kuopų kūrimo planus) fotokopijos nežinia koku keliu atsidadė kai kurių politikų rankose. Tuometinis opozicionierius Antanas Smetona šiuos dokumentus taip pat gavo. Slapti dokumentai pateko į laikraščių puslapius ir taip galutinai sukompromitavo politinės policijos viršininką A. Račį ir vyriausybę.

Dar labiau nepasisekė prancūzų ambasadai. Joje sovietinis rezidentas 1923 m. pabaigoje užverbavo trejus metus dirbusį ir laikytą visiškai patikimu ambasadės techninį darbuotoją. Nuo tada visas ambasadės slaptasis susirašinėjimas gulė ir ant sovietinio rezidento stalo. Panašiai atsitiko Estijos ir Latvijos pasiuntinybėms.

Visa rezidentūros gaunama informacija pasiekdavo OGPU (Vyriausios politinės valdybos – dar vienos KGB pirmtakės) užsienio žvalgybos skyriaus viršininkus Michailą Trilliser (1921-1929 m.) ir Artūrą Artūzovą-Fraučį (1921-1929 m. kontržvalgybos skyriaus viršininką – 1929-1934) bei karinės žvalgybos viršininką Janį Berzinį (1924-1935 m.) ir Kominterno tarptautinių ryšių skyriaus viršininką Josifą Piatnickį (3-ajame dešimtmetyje) ir kt.

Negalima nepaminėti ir rezidentūros paramos Lietuvoje veikusiam komunistiniam pogrindžiui. Vietos ko-

munistai rezidento švelniai vadinami – "zemliaki" ("žemiečiai"), per metus gaudavę po pustrėčio milijono rublių (1921 m.) savo veiklai palaikyti, iš rezidentūros gaudavo ir informaciją apie lietuvių politinės policijos (vėliau saugumo policijos) agentus, kuriuos retkarčiais fiziškai likviduodavo (pirmą kartą – 1923 m.).

Verbavimo kasdienybė

1934 m. buvo užverbuotas grafas Vladimiras Zubovas, kuris stokodamas pinigų, jų kreipdavosi į sovietinę pasiuntinybę Kaune ar konsulatą Klaipėdoje. Juo labai susidomėta. Mat, kaip Pilsudskio pusbrolis, jis laisvai važinėjo į Lenkiją ir turėjo Lietuvoje plačius ryšius. Gavęs iš pasiuntinio 1200 litų ir pasirašęs skolos raštelį, Sovietų Sąjungos rezidento ataskaitose pradėtas vadinti agentu "Starik" ("Senis"). Bet paskalų ir laikraščių žinių kupini pranešimai negalėjo patenkinti reiklų šeimininkų. Grafo paslaugų buvo atsisakyta, nors agento "Starik" slapyvardžiu pasirašomi dokumentai gulė ant rezidento stalo iki 1940 metų vidurio). Nežinia ar dėl šios, ar kokios nors kitos priežasties V. Zubovas nepatyrė didesnių persekiojimų pokario laikais.

Ypač suaktyvėjusi 4-o dešimtmečio viduryje sovietinė žvalgyba ir toliau gaudavo iš agento "K-3" visus VSD darbuotojų ir kai kurių jų agentų sąrašus. Todėl išvengta lietuviško saugumo žvilgsnių ir ruošiasi naujoms verbavimo akcijoms. Užsimota buvo plačiai. 1938 metais iš Maskvos įsakmiai nurodyta: verbuoti politiškai aktyvią agentūrą, kuri galėtų pakreipti politinius įvykius. Rezidentas tokius kandidatus vadino slapyvardžiais – "Žilijus" ("Sedoj"), "Buves" ("Byvšy"), "Blondinas", "Pionierius", todėl ne visi jie iki šiol išaiškinti. Vienu iš jų buvo numatytas tuometinis Kauno burmistras, vėliau – paskutinis Lietuvos vyriausybės vadovas Antanas Merkys, rezidento vadintas "Žiliumi". Is agento "K-3" gavęs reikalingą informaciją apie A. Merkį, rezidentas "Romanas" jam atsiuntė pakvietimą aplankyti Maskvą. A. Merkys išvažiavo į Maskvą, bet čia laiku nespėta surengti specialaus sutikimo ir jis nebuvo užverbuotas.

(Tęsinys – kitame numeryje)

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoco avantiūra

Jonas Dunduras

12

Dar man besigardžiuojant rytinės kavos aromatu ir besvarstant praėjusios nakties sapno reikšmę, prisistatė Coyote, vedinas Gran Cacao Nelsonu ir būsimoju motoristu. Nelsonas man pasirodė matytas: prieš porą dienų teisėjavo jau minėtame grožio konkurse. Mūsų sandėris buvo atliktas trumpai-drūtai ir rekordiniu greičiu, kas tokiose aplinkybėse būna retai. Voladoros, variklių ir benzino statinių nuomos kaina buvo visai prieinama, todėl derbinio taisymsi nebuvo. Planavau, jog kelionėje būsim apytiksliai keturiolika dienų. Pusę nuomos reikės sumokėti prieš išvykstant, o likusią pusę – sugrįžus. Varikliai ir statinės buvo Nelsono namuose, o voladora – už penkiasdešimt dviejų kilometrų į pietus, viename kelių namelių kaimelyje, vardu Samariapo.

Upe iškelti iš P. Ayacucho į Orinoco aukštupį neįmanoma. Miestas guli tarp dviejų srautų: šiaurėje yra Atures srautas, o pietuose, už dvidešimt kelių kilometrų – Maipures srautas. Pastarasis užkerta vandens kelią pietų link ir jį reikia aplenksti sausumos keliu iki Samariapo, iš kur visa laivyba į Orinoco aukštupį prasideda. Abu tie srautai nėra kriokliai, bet kiekvienas tęsiasi per keletą kilometrų Orinoco vaga, pribarstyta didelių, visur iš vandens kyšančių ir po vandeniu tykančių uolų, tarp kurių verždamasi upė palaipsniui praranda keletą metrų aukščio. Abu srautai – "Raudales" – yra netinkami laivybai dėl srovės greičio ir uolų, tarp kurių manevruoti neįmanoma. Taigi, teks benzino stacione, variklius ir visą kelionės mantą gabenti sunkvežimiu į Samariapo, ten ją perkrauti ir pradėti "Orinoco avantiūrą".

Motoristas buvo geras Coyotės pažįstamas, dažnas jo kelionių palydovas, todėl man nieko kito neliko, kaip tik pasitikėti Coyotės pasirinkimu. Atrodė esąs linksmas, jumorą mėgstąs pusamžis vyras, pagal kilmę – Makiritare

indėnas, bet jau per porą generacijų atitrūkęs nuo savo giminės kamieno. Vadinosi Joaquín. Juokdamasis pasigyrė, jog gali gerai angliškai pasakyti "Good morning and thank you very much". Tai ir sudarė visą jo angliškąjį žodyną. Kelionėje jis dažnai rasdavo progą įterpti šiuos posakius į savo filosofines ir progines pastabas kelionės metu.

Visa ši procedūra truko gal tik pusvalandį, nes man buvo aišku, jog nei daug laiko, nei kitokių pasirinkimų beveik neturiu. Tuo mūsų susitarimu apsirūpinta dviem svarbiomis kelionės būtinybėmis – gidu ir laivu. Liko tik pati svarbiausia, be kurios bet koks pajudėjimas iš P. Ayacucho pietų linkme man, svetimšaliui, būtų visai neįmanomas. Ta absoliuti būtinybė buvo valstijos gubernatūros ir karinių įstaigų leidimas svetimšaliui keliauti taip vadinamose kontroliuojamose valstybės zonose, apimančiose Gvianos ir Brazilijos pasienių teritorijas, kuriose gyvena Yanomami indėnai.

Venecuela, kaip ir kai kurios kitos Pietų Amerikos valstybės, nerodo didelio entuziazmo leisti svetimšaliams keliauti valstybės pasieniuose, kurių ribos kai kuriose vietose yra ar dar tiksliai nenustatytos arba ginčijamos. Dauguma Pietų Amerikos valstybių dar vis nėra suvedę galutinių sienos sąskaitų su savo kaimynais, kaip, pavyzdžiui, Bolivija su Paragvajumi ir Peru, Peru su Čile ir Ekvadoru, Venecuela su Gvijana ir taip ir toliau. Ekvadoras berods per 1942 metų konfliktą su Peru yra praradęs beveik pusę savo teritorijos ir dėl to, suprantama, nepaprastai jaudinasi. Yra atsitikimų, kada įvažiuojančio turistą neįleido, nes Ekvadoro imigracijos valdininkas pastebėjo, jog turistą žemėlapis Ekvadoro prarastas žemes rodė kaip Peru teritoriją. Vėliausios Ekvadoro peštynės su Peru dėl teritorijų įvyko praėjus pavasarį. Taigi, suprantama, kad jei koks pasienyje keliaujantis svetimšalis dings arba atsiras kokioje nors nepavydėtinoje padėtyje, kurioje jam reikės pagalbos, kils klausimas, kuri valstybė bus už jį atsakinga.

Kita priežastis, kodėl Venecuela nemėgsta svetimšalių savo pietiniuose pasieniuose yra ta, kad tose teritorijose yra aukso ir deimantų, kurių išgavimas yra valstybės monopolis. Leidimas keliauti yra viena iš priemonių, leidžiančių ypatingai apriboti galimų

keliautojų skaičių. Gana toli, Orinoco aukštupio pakrantėse yra pabarstyti Guardia Nacional postai, atstovaujantys valstybę, prižiūrintys teritorijos saugumą ir tikrinantys pasitaikančių svetimšalių kelionių leidimus. Keliavimas be leidimo paprastai sąlygoja labai nemalonias pasekmes. Ilgalakis buvimas kalėjime, beviltiški bandymai susisiekti su savo valstybės konsulais, stambios pinigines baudos tokį keleivį ilgam laikui, jei ne visam gyvenimui atbaido nuo Venecuelos Amazonijos.

Kaip pavyzdį duosiu tūlo Loren McIntyre nuotyki. McIntyre vardas yra ir turi būti žinomas kiekvienam, kuris domisi Amazonija, keliauja arba nori keliauti joje. Jo vardas per paskutiniuosius keliasdešimt metų yra neištrinamai susijęs su Amazonijos gamta ir gyventojais. Neginčytinas faktas, jog jis yra geriausiai Amazoniją pažįstantis asmuo, lankęsis beveik kiekvienoje žinomoje indėnų giminėje, matęs daugumą Amazonijos upių, savo archyvuose turintis apie milijoną Amazonijos nuotraukų. Tai autorius keletos knygų ir daugelio straipsnių bei nuotraukų apie Amazoniją "National Geographic" žurnale. Jis yra asmuo, nustatęs Amazonės ištakos vietą, kuri vėliausiuose žemėlapiuose žymima kaip Laguna McIntyre. Tai maždaug 100 pėdų skersmens pelkė pripildoma tirpstančio Andų sniego. Taigi McIntyre yra asmuo, turintis autoritetą Amazonijos žinovų tarpe.

Taip jau atsitiko, kad jis keliavo Orinoco aukštupyje be to svarbaus leidimo, buvo sulaikytas ir P. Ayacuch kalėjime praleido kelias savaites. Visi jo pasiaiškinimai ir pasiteisinimai atsimušdavo į uždaras ausis. Jam net neleidė susisiekti su ambasada Caracas'e. Laikui bėgant, jam kilo originali mintis. Savo vaistų rinkinyje McIntyre turėjo kažkokią tabletę ar kapsulę, kurią išgėrus šlapimas nusidažo raudona spalva. Tą tabletę paėmęs, jis sukėlė skandalą, reikalaujamas gydytojo. Gydytojui tyliai paaiškino apie savo padėties beviltiškumą ir paprašė, jog praneštų apie jį JAV ambasadai. Su didžiausiais atsiprašymais už poros dienų jis buvo paleistas.

Tuo įvykiu noriu pabrėžti leidimo svarbą ir galimas pasekmes, jo neturint. Sekant išmintingų žmonių patarimu, reikia vengti nuogą užpakalį rodyti bičių aviliui. Žinoma, jeigu pagunda tam yra nugalima ir jei reikalas tą daryti

– absoliučiai būtinas, tada...

Leidimo gavimo ceremonias prasideda su prašymo siuntimu atitinkamai ministerijai, kuri apie tai referuoja Amazonės valstijos gubernatūrai. Žinoma, jei tokie prašymai apsvarstomi greitai, valstybė praranda savo biurokratinį orumą. Kad to neatsitiktų, turi praeiti tam tikras savaitių ar net mėnesių skaičius. Tokia praktika taikoma tiek asmenims, tiek ir mokslinėms ekspedicijoms. Skirtumas yra tik toks, jog privatus asmuo, tokie kaip aš, leidimo dažniausia negauna.

Normali leidimo gavimo procedūra, bent mano kelionės metu, trukdavo du-tris mėnesius. Bet, jeigu esi vietoje, yra galimybė šį biurokratinį procesą iš esmės supaprastinti. Tuo turi užsiimti asmuo, turintis svarius ryšius su gubernatūra. Pirmiausiai prašymas turi atsirasti atitinkamo oficialaus asmens pasirašymui skirtų raštų krūvos viršuje. Pasirašytas ir aukštesnio pareigūno patvirtintas prašymas turi kuo greičiau pasiekti sekretorės rašo-

mąją mašinėlę. Tada leidimas bus greitai išrašytas ir pristatytas prašytojui. Mane jis pasiekė per dvi valandas nuo prašymo įteikimo.

Kaip toks greitis įmanomas? Toks autoritetingas asmuo, kaip Geležinis kancleris Bismarkas (Otto von Bismarck) yra pasakęs jog valstybės administravimo procesas yra labai panašus į prastos dešros gamybą: kuo mažiau pilietis apie jo turinį žino, tuo jam geriau. Esu tikras, kad Coyote abu procesus yra puikiai išnaginėjęs.

Beliko apsirūpinti tik mažiausiai problemiškais dalykais: maistu visiems trimis, dovanomis pakelėse gyvenantiems kolonistams, kurių pagalbos gali prireikti, nuobodžiaujantiems postų kareiviams ir, svarbiausia, indėnams. Bet paskutiniuosius pirkimus turėjau atidėti porai dienų, nes Joaquín ir Coyote, gavę nemažai bolivarų avanso, prieš kelionę norėjo aptvarkyti savo asmeniškų reikalus ir, savaime suprantama, gerai paūžti.

(Tęsinys - 47 numeryje)

KODA SERVICE – filmuoja Lietuvoje pagal užsakymą. Greitas patarnavimas, įamžinant gimtinę, gimines ir draugus. Video juostelę atsiunčiame į namus. Tel. pasiteiravimui ir užsakymui: (773) 330-0794

JAV LB Kultūros Tarybos
SPAUDOS VAJUS

Papiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoje \$35)

P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)

4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)

13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)

LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)

2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)

6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

LITUANUS.....\$8.00 (vietoje \$10)

6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

PUIKI DOVANA KALĖDŲ PROGA
studentui, naujakuriui, jaunai šeimai

DAR APIE PREZIDENTUS

Vladas Vijeikis

Būsimieji prezidentiniai rinkimai Lietuvoje gerokai krapšto mūsų nervus. Ne kitaip yra ir Lietuvoje. Lietuviai dar neįpratę, kad būtų bent desėtkas kandidatų. Anais senais laikais užtekdamo vieno. Ir visiems būdavo gerai. Renkamasis būdavo iš anksto įsitikinęs laimėjimu, o renkantieji gerokai pataupydavo savo nervus.

Pripažinkime, kad visi nori valdžios vadžias palaikyti savo rankose. Banko šlavėjas nori būti banko prezidentu, ministerijos pasiuntinys nori būti ministriu, laikraščio korespondentas nori būti redaktorium, vyras nori būti šeimos prezidentu (jeigu jam pavyksta "prisikasti" iki viceprezidento, jis turi būti dėkingas laimės deivei). Visi nori būti valstybės prezidentu. Ir ko čia stebėtis. Su pinigais gali pasiekti valdžią, o per valdžią gali pasiekti pinigus. Abu dalykai verti pastangų.

Prezidentiniai kandidatai paprastai taip įsivelia į savireklamą, kad pamiršta pagaltoti, ką jie darys ir kaip darys. Kai kurie nesugalvoja, ir pasiekę sostą. Paprastai kandidatai daug žada. Ir kodėl jiems nežadėti, jeigu tuos pažadus vykdys ne iš savo kišenės. Prisimintini Amerikos prezidento Hoover pažadai: kiekvienam po po vištą. Balsuotojai buvo labai sužavėti. Bet jie nepagalvojo, kad šeimynai, susidedančiai iš kokių penkių-šešių asmenų neužteks vienos vištos.

Ir kas įvyko? Puode galvos vištos koja plūduriavo. Žinoma, tai ne Hoover kaltė, jos tos vištos iš puodo neišgraižė. Taip jau susiklostė ekonomika. Tad kandidatas turėtų pasakyti: "Viskas bus gerai mano prezidentavimo laikais, jeigu ekonomika nenuklydės nuo kalno". Taip nė vienas nepasakė ir nepasakys.

Lietuvoje, kad kandidatas būtų įrašytas į sąrašą, reikia surinkti 20,000 parašų.

ŠVININĖS MINTYS

"Viskas buvo tvarkingai sutvarkyta" (Gal būna ir netvarkingai sutvarkyta?)

"Bendradarbiavimo ryšiai" (Ar būna bendradarbia-

Tą darbą atlieka rinkiminis štabas. Pasiunčia būrį savanorių su lapais, kurie tikisi tuo būdu "pakilti" iki ministerijos. Parašų rinkėjai puola prie visų, kurie tik moka rašyti. Neaplenkia ir tų, kurie kryžiuką, o gal ir du iš įsimaginimo pabrėžia. Kandidatas į pasirašymą gal ir nemėgsta to kandidato, o gal net nekenčia, bet kaip nepasirašysi, jeigu prašo tavo gero prieteliaus sūnus. Atėjus kitam parašų rinkėjui, jis vėl suraito savo pavardę, nes rinkėjas – lyg kažkur matytas.

Kita pasirašytojų rūšis labai nori būti visuomenės viršūnėje ar bent vidury. Tad jie mielai pasirašinėja keliems kandidatams, pasijusdami vertingi asmenys. Dar kiti tiesiog mėgsta savo pavardę gražiai kaligrafiškai suraityti su priedais gale. Čia – tokia gera proga.

Ne paslaptis, kad siekiant prezidento sosto, reikia pinigų. Ir gana nemažų pluošto. Tad kandidatas ištiesia ranką į tautiečius, prašydamas jam pagelbėti gauti tą puikią tarnybą. O kuris iš mūsų gavome paramą, beieškodami darbo? Ir tai ne tokio iškilnaus.

Būčiau labai negudrus, neteisingas ir neižvalgus, jeigu nepaminėčiau tų kandidatų, kurie veržiasi į rinkimus, siekdami garbės. Nereikia numoti ranką į tokią gerą tarnybą. Garbės sargyba su kardais ir gerai išglaištom kelnėmis, susitikimai su įvairių šalių karaliais, (berods liko tik du), taip pat su atstovais, diplomatais. Nieko nekainuojantis pasivažinėjimas po pasaulį. Visi prieš tave lankstosi (ne tik japonai). Pasirašinėji įvairius gražiai parašytus popierius, dalini ordinus ir medalius į kairę ir dešinę. Gyveni rūmuose ir nereikia rūpintis šiluma, vandeniu, elektra, kanalizacija, pataisymais ir kitais dalykais, kurie guli ant paprasto piliečio, kuris už tave balsavo, pečių. O pensija? Keliolikos tuzinų tavo balsuotojų.

Vyrai labai uoliai svarsto ir ginčijasi tarp savęs, kuris kandidatas geriausias, kuris išves tėvynę per visas tarptautines pelkes. Kuris padidins pensiją ir sumažins degtinės kainas. O moterys dėl tų dalykų nesuka savo gražiai apšukuotų galvų: "Gražus vyras. Tai ir balsuosiu".

vimas be ryšių?)

"Tampriau bendradarbiauti" (Ko čia tampytis, jei bendradarbiauji? Gal: "glaudžiau", o ne "tampriau") J. D.

PREZIDENTINIS TUZINAS

Dr. Jonas Jasaitis

(Tęsinys. Pradžia – 41 nr.)

A. Paulauską 1990 metais V. Landsbergis pasirinko Lietuvos prokuratūros vadovu. Motyvai, kodėl buvo pasirinktas būtent jis, nėra išdėstyti. Pirmieji metai priminė karo laiką. Prokuratūra lyg ir dirbo, tačiau svarbiausių, tiek politinių, tiek ūkinių bylų vilkinimas buvo teisinamas politinėmis priežastimis. Girdi, neįmanoma surasti ir apklausti svarbiausių liudytojų, labai trūksta tardytojų. Iš dalies, tai buvo tiesa. Vienos bylos gulėjo neužbaigtos, kitos buvo suskaldytos į dalis ir numarintos. Atseit, "nėra nusikaltimo sudėties". Pagaliau politinė padėtis sunormalėjo. Išsinešdino okupacinė kariuomenė. Tačiau padėtis teisėsaugoje vis blogėjo.

Į valdžią atėjusi LDDP generaliniu prokuroru paskyrė kitą asmenį, tokios veiklos patirties, berods, neturėjusį. A. Paulauskas liko jo pavaduotoju. Liko ir visa jo komanda. Tačiau jos veikla priminė sotaus vėžlio ropojimą.

Lietuvą užtvindė nusikalstamumas, įsiviešpatavo nebaudžiamumas. Krito pasitikėjimas policija, prokuratūra, teismais. Krito pasitikėjimas savo valstybe, žmonės vis labiau pasijuto nebesaugūs. Vienas už kitą sunkesnių ir žiauresnių nusikaltimų skaičius auga nesulaikomai. Lietuvoje susidarė dar niekada per visą jos tūkstantmetę istoriją negirdėta padėtis: žmonės, norėdami apsaugoti save ir savo turtą, pagalbos kreipiasi ne į teisėsaugininkus, bet į nusikaltėlius. Tiems, kurie to padaryti dar nesusiprato, nusikaltėliai patys įtikinamai primena. Bet koks asmeninis piliečių pasipriešinimas nusikaltėliams visuomenėje vis dažniau laikomas tiesiog ... nenormaliu reiškiniu. Vadinamuosius "išlaptintus" liudytojus nužudo arba sužaloja įtariamieji bei jų gaujų nariai, nukentėjusieji keičia parodymus arba visaip stengiasi išvengti dalyvavimo tardymuose ir teismuose, teisėjai skelbia keičiausius išteisinamuosius arba ypatingai švelnius nuosprendžius.

Kai LDDP triuškinančiai pralaimėjo Seimo rinkimus, Prezidentas staiga ėmė primygtinai siūlyti A. Paulauską sugrąžinti į generalinio prokuroro postą. Aišku, kad laimėjusieji su tokiu pasiūlymu sutikti negalėjo. Tačiau nors ir paskelbė "švarių rankų" politiką, jie nesiėmė iš esmės nagrinėti, kokia buvusių prokuratūros vadovų atsakomybė už tokią pasibaisėtiną kriminogeninę padėtį. O kad už tai gali tekti atsakyti,

vienu momentu buvo pajutęs net pats A. Paulauskas. Neveltui jis taip skubėjo pasinerti į politiką. Ar tai nepriemena kauniško EBSW koncerno atstovo G. Petriko bandymo tapti Seimo nariu ir įgyti "deputatinę" neliečiamybę? Panašių bandymų neseniai buvo ir daugiau.

Tačiau A. Paulausko išgastis truko gana neilgai: tikras pavojus iš naujosios valdžios jam neiškilo. Konservatoriai ramiai leido jam tapti advokatu, o netrukus ir prezidentiniu kandidatu. Kuo pateisinamas toks jų atlaidumas?

Kalbantieji apie A. Paulauską (ypač išėivijoje) vis mėgsta pabrėžti jo tėvų praeitį. Atseit, nėra ko norėti iš KGB karininko sūnaus. Tačiau šis aiškinimas iš tikrųjų jokio aiškumo nesuteikia. Juo labiau, kad tokie argumentai netinka demokratinių rinkimų kampanijai. Juos pastoviai naudojančių galima paklausti, nuo kada vaikai už tėvų praeityje buvusią veiklą atsako. Žymiai svarbiau kalbėti apie tai, ką pats šis asmuo yra padaręs arba nepadaręs ir kokioms jėgoms jo dabar prireikė. Ar ne esminė aplinkybė yra ta, kad A. Paulausko, kaip galimo kandidato į Lietuvos Prezidento postą vardas pirmą kartą sumirgėjo tiriant vieno Kauno nusikaltėlio – buvusio KGB karininko S. Čiapo nužudymą. Atseit, būtent žuvęs asmuo žadėjęs tuometinį prokurorą "padaryti prezidentu". Vėliau ši užuomina vėl išryškėjo, tiriant kito Kauno nusikaltėlio – H. Daktaro bylą. Velionis su H. Daktaru turėjęs rimtą "sąskaitą". Buvo minima versija, kad H. Daktaras prie šio nužudymo prisidėjęs. Netrukus po šio įvykio H. Daktaras atsidūrė kolonijoje.

Tikrosios A. Paulausko iškilimo šaknys yra daug giliau. Dabar visas Lietuvos ūkis yra pasidalintas tarp naujosios ir senosios nomenklatūros. Tarp jų vyksta arši kova. Tačiau pajutę kokią nors grėsmę iš valdžios, "komersantai" mikliai suvienija savo jėgas. Jiems būtų labai pravartu turėti "savąjį" aukščiausiam valstybės poste. Tokį, kuris netrukdytų "komercinei veiklai", nelabai linkusiai laikytis bet kokių įstatymų. Juk tikroji komercija dar tik formuojasi. Kol kas dar tebėra "laukinis" arba net "banditiškasis" kapitalo kaupimo laikotarpis. A. Paulausko kandidatūra kai kam iš jų atrodo labai tinkama. Tačiau ar ji tinkama Lietuvos valstybei?

Negalima neatsižvelgti į dar vieną, gana esminę aplinkybę. A. Brazauskui atsiskius kandidatuoti, buvusioji nomenklatūra liko be ryškesnio "lyderio". Nei diplomatiškasis Č. Jursėnas, nei nuolat besikeičiančią "savarankišką" laikyseną rodantis G. Kirklis, nei "marksistiškai mokyti" J. Karosas ir P. Gylys šiai pozicijai netinka. Visos šios asmenybės pažymėtos per daug ryškiu ekskomunistų arba, tiksliau kalbant, "persidžiusiųjų" antspaudu. O senokai nepartiniu tapęs A. Paulauskas (nors netolimoje praeityje buvęs net Lietuvos kompartijos CK darbuotojas) būtų bene priimtinausias. Neveltui Č. Jursėnas atsisakė kelti savo kandidatūrą būtent pastarojo naudai ir net padėjo jam savo partijos paramą. Tiesa, už šį tiesmukišką poelgį, o dabar labiau – už nesugebėjimą jo užmaskuoti, Č. Jursėnas nuo partinių bičiulių tiek gavo pylos.

Taigi A. Paulauskas, tikriausia netikėtai net jam pačiam, gali susilaukti labai įvairaus plauko grupuočių pritarimo. Į šį chorą netrukus įsijungti ir vadinamasis liumpenproletariatas – sovietinės santvarkos išugdyti "baudžiauninkai", nesugebantys gyventi be svetimo prižiūrėtojo botago. Labai iškalbingas ir tas faktas, kad A. Paulauską – vienintelį iš visų kandidatų – gana šiltai Maskvoje priėmė įtakingi Rusijos asmenys. Ar pajėgs žmonės suvokti, koks pavojus Lietuvos valstybingumui gali labai netikėtai iškilti, jeigu tokios margaplaukės jėgos šios rinkiminės kampanijos metu susitelks apie tą "populiarųjį" kandidatą? Ar užteks sugebėjimo suvokti, kad balsuoti už žmogų, kuriam tenka didžiulė asmeninė atsakomybė dėl dabartinės kriminogeninės padėties valstybėje, yra per daug lengvabūdiška?

Ne pavardė kalta

Daktaras Kazys Bobelis – ne naujokas politikoje. Šis žmogus niekada nekeitė savo politinių pažiūrų, nebėgiojo iš vienos politinės organizacijos į kitą. Kovose už Lietuvos nepriklausomybę dalyvavo nuo jaunų dienų. Užaugęs Kaune, Lietuvos karininko savanorio šeimoje. 1941 metų sukilimo dalyvis. Gydytojas chirurgas, medicinos mokslų daktaras, urologijos dėstytojas Loyola universitete Čikagoje, aktyviai dalyvavęs JAV medikų profesinėse organizacijose. 1977-1978 metais jis buvo Keino apygardos Medikų draugijos prezidentu.

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

FILHARMONIJOS ORKESTRAS

Gruodžio 13 d., šeštadienį, 7:30 v.v. ir gruodžio 14 d., 3:00 v.p.p. CCC Western Campus Theater, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, OH – Johann Strauss Jr. opera "Šikšnosparnis". Dirigentas – William B. Slocum. Bilietai: suaugusiems – \$10.00, moksleiviams ir senoliams – \$8.00.

1998 m. sausio 18 d., sekmadienį, 3 val.p.p. CCC Metro Campus Auditorium 2900 Community College Ave., Cleveland OH. Dr. Martin Luther King, Jr. šventė. Programa bus paskelbta vėliau. Dirigentas – W.B. Slocum. Įėjimas – nemokamas.

1998 m. kovo 1 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. CCC Metro Campus Auditorium 2900 Community College Ave., Clev. OH. Copland, Russell Peck ir Dvorak kūriniai. Dirigentas – John Ross. Bilietai: suaugusiems – \$7.00; moksleiviams ir senoliams – \$5.00.

1998 m. balandžio 5 d. sekmadienį, 3:00 val. p.p. CCC Western Campus Theater, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, OH. Beethoven, Koch ir Dvorak kūriniai. Diriguoja W.B. Slocum, dirigentas, Regina Mushabac, cello. Bilietai: suaugusiems – \$7.00; moksleiviams ir senoliams – \$5.00.

1998 m. gegužės 17 d. sekmadienį, 3:00 val. p.p. CCC Western Camoyus Theater, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, OH Falla ir Čaikovskio kūriniai. Diriguoja W.B. Slocum. Roman Rudnytsky, piano. Bilietai: suaugusiems – \$7.00; moksleiviams ir senoliams \$500. Informacija: 216 556-1800

Ger.J.

KONCERTINĖS VARŽYBOS JAUNIMUI

Klyvlendo filharmonijos orkestras (The Cleveland Philharmonic Orchestra) skelbia 1998 metų jaunųjų menininkų varžybas. Jose gali dalyvauti 7-12 sk. moksleiviai. Šios varžybos per 26 savo veiklos metus suteikė

sąlygas gabiems jaunuoliams koncertuoti su simfoniniu orkestru. Šių metų varžybas globoja Klyvlendo klinikinė vaikų ligoninė (Cleveland Clinic Children's Hospital) Varžybos įvyks 1998 m. sausio 11 d. Cuyahoga Community College Metro Campus auditorium. Varžovai turėtų būti pasiruošę atlikti ilgą koncertą arba kokį kitą tinkamą kūrinį, fortepionui akomponuojant.

Varžybų laimėtojas turės progą atlikti savo koncertą kartu su Filharmonijos orkestru 1998 m. kovo 1 d., sekmadienį. Laimėtojui paskirta \$150.00 piniginių dovanų. Paraiškų lapus galite gauti, kreipdamiesi: Cleveland Philharmonic Orchestra, P.O. Box 16251, Cleveland, OH 44116 arba paskambinę tel. 216 556-1800. Paraiškos priimamos iki 1997 m. gruodžio 1 d.

Ger.J.

ASTRONOMIJOS PARIBIAIS

Cleveland Gamtos istorijos muziejus pradėjo "Frontiers of Astronomy" 1997-98 m. paskaitų ciklą. Pirmą paskaitą spalio 23 d. skaitė CWRU dr. Ralph Harvey tema – "Meteoritai, marsiečiai ir mikrobai: Marsas po mikroskopu".

Lapkričio 20 d. dr. Mario Mateo iš Michigan universiteto skaitys paskaitą – "Tamsiosios medžiagos: ieškant visatos paslaptį".

Š.m. gruodžio 18 d. Chris Mihos iš CWRU skaitys paskaitą – "Galaktikų (didžiųjų žvaigždynų susidurimai" (Galaxies in Collision): susijungimai, žvaigždžių sprogiškai ir evoliucija".

1998 m. kovo 16 d. dr. Steven Fererman iš Toledo universiteto kalbės apie tarpžvaigždinis spektrus (Interstellar Spectroscopy).

1998 m. balandžio 16 d. dr. George Jacoby iš Kitt Peak Nat'l Observatory, Tucson, AZ, kalbės apie Visatos dydį ir amžių.

Šios nemokamos paskaitos bus skaitomos Gamtos istorijos muziejuje (The Cleveland Museum of Natural History) ketvirtadieniais, 8 val. vakaro Murch auditorijoje. Giedriais vakarais po paskaitų jų dalyviai galės aplankyti Gamtos muziejaus Ralph Mueller observatoriją. Norėdami gauti išsamesnių žinių, skambinkite: 216/231-4600, ext. 362 arba 253.

Šią programą globoja: The Cleveland Museum of Natural History, Case Western Reserve University, The Cleveland Astronomical Society.

Ger.J.

MŪSŲ SVEČIAI

"Armonikos" ansamblis. Dainuoja J. Ališauskas, V. Vaičiulytė, V. Valuckas ir S. Liupkevičius

MARIJA TŪBELYTĖ-KUHLMANIENĖ -GARSAUS KONKURSO LAIMĖTOJA

Juozas Šulaitis

Man labai malonu priminti "Dirvos" skaitytojams, kad garsiname haiku poezijos konkurse pirmąją premiją laimėjo Floridoje gyvenanti lietuvių dailininkė ir poetė Marija Tūbelytė-Kuhlman. Jos biografija ir konkursą laimėjęs haiku "DRUGELIAI" rugsėjo 19 d. paskelbti "Taoism & Poetry" programoje. Kiek vėliau ją pakvietė naujai sukurto "home page" pirmąją "AUTHOR OF THE MONTH". Per Internet'ą veikiančios "Taoism & Poetry" knygų leidyklos suorganizuotam tarptautiniam haiku konkursui iš dvylikos kraštų buvo prisiųsta 450 darbų.

Japonų poetai šia meno rūšimi domisi jau seniai, tačiau aukščiausią pakilimą jie pasiekė septynioliktame šimtetyje, kai Kijoto mieste gyveno ir kūrė daugiausia žinomi klasikinio haiku poetai: Bašo, Buson, Šiši ir Isa. Haiku – tai labai trumpas eilėraštis, susidedantis tik iš trijų eilučių. Pirmoje eilutėje yra penki skiemenys, antroje – septyni, trečioje – vėl penki. Kadangi beveik visų klasikinių haiku tema yra gamta, tiksliausias šios formos eilėraščių apibūdinimas yra šis: haiku tai vienos akimirkos išgyvenimas gamtoje.

Rašant angliškai, nebūtina prisilaikyti šio skiemenų skaičiaus. Patartina, bet nebūtina. Tačiau būtina paminėti metų laiką ir nereikšti jokių asmeniškų jausmų.

Paskutiniu laiku haiku rašymas paplito po visą pasaulį ir tapo ypač populiarus Anglijoje ir Amerikoje, nes anglų kalboje – daug trumpų žodžių. Lietuvių kalba haiku eilėraščiui nelabai tinka, nes žodžiuose yra per daug skiemenų.

Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė šį rudenį dalyvavo ir dvejose meno parodose. Jos nutapytus paveikslus galėjo

Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė

pamatyti Sarasotos "Visual Arts Center" ir Long Boat Key galerijoje surengtoje parodoje. Per paskutinius keturis metus M.Kuhlmanienė yra pardavusi 28 darbus.

Sveikiname mūsų mielą Tautinės sąjungos St. Peters-

burgo skyriaus narę ir linkime jai toliau garsinti Lietuvos vardą. Per Internet'ą iki spalio pabaigos buvo galima pamatyti autorės ir dviejų jos peizažų, sukurtų Lietuvoje, nuotraukas, jos biografiją ir septynis jos haiku.

A. † A.

DR. EDMUNDUI DRUKTEINIUI

mirus, jo žmoną ALDONĄ ir sūnus EDMUNDĄ ir ALBERTĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime. Tegul ilsisi įsiai Viešpaties ramybėje!

Danutė ir Vytautas Bieliauskai

A. † A.

DR. EDMUNDUI DRUKTEINIUI

mirus, gilaus liūdesio valandoje nuoširdžiai užuojautą reiškiame jo žmonai dr. ALDONAI, sūnams – dr. ALBERTUI ir EDMUNDUI, jų šeimoms bei artimiesiems ir kartu liūdime

Gražina Pauliukonienė
Jūratė Jason

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LAPKRIČIO 22 d., šeštadienį, Lietuvių namuose – Lietuvių karių veteranų sąjungos "Ramovė" Cleveland, OH, skyriaus valdybos nariai rengia Lietuvos Kariuomenės dienos minėjimą
- LAPKRIČIO 22 d. 4:00 v. p.p., šeštadienį, Toronto "Jungtis" ruošia 1997 "Draugystės" kėgliavimo turnyrą: O'CONNOR BOWL WEST, 1100 ISLINGTON AVE. TORONTO, ONT. Kreiptis į A. Nagevičių tel. 845-8848
- LAPKRIČIO 23 d., 11:30 v. r. – prof. dr. Algio Norvilos paskaita Dievo Motinos parapijos salėje
- GRUODŽIO 6 d. 9 v. r. – 5 v.p.p. – Adventinis susikaupimas – rekolekcijos. Jas praveda kun. E. Putrimas Dievo Motinos parapijoje
- GRUODŽIO 20 ir 21 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose. Rengia Lietuvių namai ir "Gija".

1998 metai

- SAUSIO 17 d. – loterija, skirta Lietuvių namų remontui. Pradžią – 6:30 vakaro. Pietūs, muzika, šokiai, nemonamas baras
- Balandžio 5 d. – Kaziuko mugė. Rengia Cleveland'o skautija

Cleveland, OH Lietuvių pensininkų klubas surengė įdomų pašnekesį apie sveikatos apdraudą, slaugos namus ir kt. Jame puikų pranešimą perskaitė Cuyahoga apskrities Socialinės tarnybos direktorius J.Mordarski. V.Bacevičiaus nuotraukoje (iš kairės): A.Stempužienė, N.Kersnauskaitė, J.Kazlauskas, J.Mordarski, J.Jasaitis, J.Malskis ir kt.

"DIRVAI" AUKOJO:

B.Miklienė, St Petersburg, FL 100
V.Sniečkus, Euclid, OH 25
S.Budėjus, Palos Hts., IL 15
E.Nainys, Cleveland, OH 15
A.Tumas, Simi Valley, CA 15
A.Zaparackas, W.Bloomfd. MI .. 10
I.Kaunelis, Westland, MI 10
V.Usas, S. Pasadena, FL 10
B.Abromas, Lincolnwood, IL .. 10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

1996 m. lapkričio 23 d. Amžinybėn išskeliavo VYTAUTAS MIKLIUS. Gerdama brangaus vyro atminimą, pirmųjų šios netekties metinių proga, siunčiu "Dirvai" paramą – \$ 100.

P.S. Vytauto Šeštoko straipsnis "O kas remis "Dirvą"? – labai teisingas, geras. Lauktina daugiau tokių pasisakymų.

Su geriausiais linkėjimais,
Bronė Miklienė

Florida

"LIETUVOS AIDAS" – Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pušei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima:
Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514.Tel. (630) 986-1613

Lietuvos Kariuomenės 79-tų atkūrimo metinių minėjimą ir balių lapkričio 22 d. 7 v. p.p. Lietuvių namų viršutinėje salėje ruošia L.K. Veteranų s-gos Cleveland'o skyrius.

Programoje: pulk. lt. E. Čapo trumpa paskaita. Bus rodomos skaidrės apie dabartinį Lietuvos gyvenimą. Muzikinę dalį atliks miela ir žinoma Cleveland'o solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė.

Po programos: vakarienė, muzika, šokiai ir loterija.

Įėjimo mokestis – \$22.00 asmeniui

Visus maloniai kviečiame apsilankyti.

Minėjimo ir baliaus reikalais skambinti V. Januškiui: tel. 481-4199

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas

Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

Rita Staškutė-Žvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

Nei rimtai, nei juokais

DARBOTVARKĖ – PAGAL ATBULĄ ABECELĘ

Mikas Nelickas

Pats rudenėlis, už dienos kitos baigsis bulviakasis. O tų bulvių – vos į rūšį telpa. Labai jau gražios šiais metais užaugo, visos kaip viena, visos kaip klumpės. Apmetęs akimis dar vieną kitą pašalį, ši bei tą nuo beprasidedančio lietaus po pastoge pakišęs, atlapojo Jaronimas trobos duris ir su pačia geriausia nuotaika žengė į vidų. Jo Marcės taip pat buvo nesnausta: kvapnus šutiny garavo ant stalo ir laukė gaspadoriaus.

– Neblogi bus metai, Marciuk, visą žiemą didžkuliams bulvių užteks, – traukdamas iš šaldytuvo Kalnapilio alaus butelaitį, ruošėsi ne tik užvalgyti, bet ir gerkle praskalauti Jaronimas.

Bet Marcelė nieko neat sakė.

– Ko tyli? Bene šutiny prisivilo? – neprarasdamas geros nuotaikos, bandė pršnekinti pačią Jaronimas.

– Pažiūrėsiu, ar ilgai taip mitriai kalbėsi, kai greitai prisieis ir gyventi, ir liežuvį sukli atbulai, – lyg iš letargo miego prabudusi, prabilo Marcelė.

– Kokius čia niekus sapnuoji, gal su vėžiais žiemoti ruošiesi, kad atbulos mintys į galvą lenda? – jau beveik pyktelėjęs, sėdosi prie stalo gaspadorius.

– Ne man, o valdžiai, atrodo, varžtai į kitą pusę persisuko. Kai Seimas po atostogų dirbti pradėjo, išgirdau per radiją labai keistų dalykų. Supratau, kad ten atbuli vėjai įsisuko. Žinok, kai ten įsisuka, netrunka ir mus užgriūti.

– Kas tiesa, tai tiesa. Ten lyg ir netyčiomis kas nors orą pagadina, o žiūrėk negeras kvapas ir užplūsta kaimą. Bet kuriam galui tau

to radijo, tų posėdžių reikėjo klausytis, bene darbo trūksta? – lyg pritardamas, lyg pabardamas, nenoromis ėmė politi kuoti Jaronimas.

– Taigi pats žinai, kad žaloji be radijo pieno neduoda. Kaip įprato, tai niekaip atpratinti negaliu, – aiškino pati.

– Klausyk, bet kodėl būtinai seiminių kalbų prisireikė? Girdėjai, kaip per reklamą sakė, kad rokas, repas ir dar kažkoks reivas yra tikra jėga, – išlenkdamas antrą stiklinę alučio, jau linksmesniu balsu aiškino vyras.

– Aje, vieną kartą netyčiomis kažkokį trinkelį paleidau, tai žaloji taip pasiraivė, taip pasispardė, kad abi kojas į melžtuvę sukėlė, o su uodega vos akių neiškirto. O kai tik išgirsta Seimo vadovybę kalbant, iš visų keturių spenių pienas pats ima bėgti. Žino žaloji, kam pieno supirkimo kainos rūpi, – melžėjos patyrimu dalinosi Marcė.

– Gerai, o kas šiandien tau nepatiko? Gal Seimo vadovybė vėl apsivertė? – pasiteiravo Jaronimas.

– Ne, valdžioje – tie patys. Tik po atostogų kažkokie keisti pasidarė. Gal tų tortų Palangoje persivalgė, gal saulėje persikaitino, o gal su žydėliais smegenimis susikeitė, kad nuo pačios pirmos dienos pradėjo atbulai dirbti. Tikriausiai ir abėcėlę greitai pakeis, bus ar tai arabiška, ar tai hebraiška – iš apačios į viršų teks knygas skaityti, – net gerai nesuprasdama, kaip ten bus, aiškino Marcelė.

– Eik, eik, ar tik pati nebūsi perkaitusi? – susirūpino Jaronimas.

– Ką ten mano perkaitimas! Tu tik pažiūrėk ir paklausyk, – tiesdama vaikiaičio

vadovėlį, pačiu rimčiausiu veidu toliau dėstė pati. – Ar matai, kokia raide baigiasi abėcėlė?

– "Z" ir "Ž", o ką? – dar nepagaudamas jos minties, stebėjosi vyras.

– Tas ir yra, kad "Ž". O kam buvo skirtas pirmasis posėdis? O antras, o trečias? – rėmė Marcelė į kampą savo nenuovokų vyrelį ir tuoj pat pati atsakė, – tai va, pradėjo nuo žydų. Vos ne viso pasaulio rabinai per pirmąjį posėdį kalbėjo. Vis barė ir mokė, kaip lietuviams gyventi reikia. O vėliau ministrą Žiemėlį tardė, dar vėliau žemės ūkiu rūpinosi. Taigi, ar ne nuo antro galo pradėjo? Nuo antro, – pati sau patvirtino Marcelė.

– Viena raidė dar nieko nereiškia, – bandė priešgyniauti Jaronimas.

– O tu neskubėk su išvadomis, neskubėk. Žiūrėk toliau, – jau beveik sukaisdama aiškino moteriškė. – Prie raidžių "u" ir "š" Seimą užklupo "ubagų žygis" su pačiu Štusausku. Kad ir kaip šis kabinosi prie kito "š" – finansų ministro Šemetos, nė vieno cento iš jo neišpešė. Prie "t" Seimas suklupo su televizija. Ir taip suklupo, kad ligi šiolei atsitiesti negali, tartum apatinių kelnų sagą prie marškinų viršaus būtų prisisegę, – lyg ne abėcėlės raidėmis, bet kopėčiomis lipo į viršų Marcelė.

– Na ir tavo galva, kaip to Gaono. Atrodo, kad ne Seimo darbotvarkę, o riešutus gliaudytum, – stebėjosi netikėtai atsiskleidusia žmonos išmintimi Jaronimas. – O kai Seimas prieis prie "p", gal pensijas padidins?

– Tu prie to Gaono neskabinėk. Sako, per du šimtus metų antro tokio protingo žy-

do neatsirado, o tavo "p" pradėjo ir be pensijų. Argi neprišimeni: net dvylika prezidentų prie tos "p" posėdžiavo. O Vyriausybė tai nupiepusiai raidelei dar paveldimo turto įstatymą pametė. Paveldės vaikaitis senelės kraičio skrynį, tai tokį mokesčių turės sumokėti, kad nė į jos pusę nebenorės pažvelgti. Gerai dar, kad pati suprato gryną niekalą pakišusi, – lyg ne darbotvarkę, o pačias teisingiausias kortas sklaidė įsiaudrinusi pati.

– Cha, bene kur sutikai kvailą žydą? Ar esi mačiusi, kad nors vienas iš jų eiliniu kolchozniku būtų dirbęs? Jei ir dirbo kaime, tai tik pirminku arba direktorium. Visi jie – labai gudrūs. Štai ir tu, kokia smarki, pasakodama, kas buvo. O imk ir pasakyk kas bus, tarkim, prie "n" "l" arba "k" raidžių, – savo žmonelę bandė atvėsinti Jaronimas.

Čia Marcelė ir sutriko. Visą porą minučių tylėjo, o vėliau nelabai aiškiai ėmė svarstyti:

– Tai pats blogiausias raidžių derinys. Žinau tik vieną: kažkas labai nori karo. Gal Lukašenka? Bet ne. "L" raidė nepajudinamai užimta mūsiškio lyderio. Sako, Lietuvos "nacionalinė" televizija naują serialą pradėjo kurti "Tik su "el" – laimingas vėl". Raidė "n" atsiduoda nafta, o raidė "k" nieko kito, tik karą pranašauja. Tikriausiai tie latviai sujauks mūsų naftos terminalo reikalus Būtingėje ir žemaičiai paskelbs jiems karą, – jau ne taip drąsiai prie atbulos abėcėlės Seimo darbų programą derino Marcelė. – Ką gali žinoti....

– Gerai, bala jų nematė. Kažin ką Seimas svarstys paskiausiai, prie "B" ir "A"?

– Dėl "B" tai ir taip viskas aišku. Bus Butkevičiui byla. Jeigu ne už dolerius, tai už liežuvį. Kur gi matyta suabejoti paties Tėtušio skaistumu? – kaip du kart du keturi buvo įsitikinusi Marcelė.

– Ką tu? Butkevičius taip greitai nepasiduos. Butkevičiaus be parako nepaimsi, – tikriausia ne buvusį ministrą, o daugiau visą vyrišką giminę gynė Jaronimas.

– Jeigu reikia, bus ir parako. Manai po Bražuolės tilto sprogdinimo jo daugiau neliko? Žiūrėk per televizorių: tai čia, tai ten – bumpt ir bumpt, – rinkdama nuo stalo indus, priešgyniavo pati. – Ir dėl "A" viskas aišku – Adamkus. Penkis ratus aplinkui konkurentų tarnai apibėgs, prie pat prezidentūros duobę iškas, bet įžengti neleis.

– O kodėl neleisti? Bene gaila? Kai aukų rinkti, tai visi lietuviai, visi patriotai, o kaip į prezidentus, tai jau "nekašernas", – ruošdamasis miegoti svarstė vyras.

– Kaip gi leisi? Bene neprišimeni kas senose knygose buvo parašyta? – gesindama šviesą tęsė Marcelė. Pasaulis su Adomu prasidėjo, su Adomu ir baigsis. Tai va ir saugo, kad koks Adomas ar Adamkus į valdžią neateitų, nes po to ne tik dabartinio Seimo, bet ir visos Europos Sąjungos gali nelikti. Į kur tada mes stosime? Ką ponija Laimutė su visa savo ministerija veiks? Čia jau pasaulinė politika.

– A, bala nematė tos politikos, glauskis arčiau, kol Seimas kokio "akcizo" arba pridedamosios vertės mokesčio už meilę savai žmonai nustatė, – tvirtai apkabindamas pačią, tyliai ir švelniai į ausį pakuždėjo Jaronimas.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiądienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

**UTENOS ALUS –
GERIAUSIAI
GERIAMAS ALUS**

Vaišinkite draugus tik lietuvišku
alumi iš Utenos.

Krautuvėse prašykite tik
"UTENOS" IŠ LIETUVOS

Visais platinimo klausimais kreipkitės į Stawski
Distributing – jeigu Jūsų valstijoje šio alaus dar nėra.

Tel: 773-278-4848

George Berk Jums patarnaus /
Skanaus!